BIULETYN
ARCHIWUM
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

NR 8

WARSZAWA 1965

BIULETYN
ARCHIWUM POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Nr 8

Na prawach rękopisu

Warszawa 1965

Redaguje zespół:

S. Chankowski, H. Dymnicka, Z. Kolankowski (red.), H. Obuchowska-Pysiowa.
R. W. Wołoszyński, M. Wrzoskowa.

Sekretarz techniczny: A. Peche

Warszawska Drukarnia Naukowa – Warszawa, Śniadeckich 8.
Zam. 177/o/65 Nakład 350 egz.

Zygmunt Kolankowski

PODSTAWOWE ZAGADNIENIA WSPÓŁPRACY ARCHIWÓW AKADEMII NAUK KRAJÓW SOCJALISTYCZNYCH

Nieomal wszystkie Akademie Nauk krajów obozu socjalistycznego zorganizowały własne archiwa[1], nadając im charakter placówek naukowych. Archiwa te jako główne zadania mają gromadzenie i opracowywanie materiałów archiwalnych wytworzonych przez instytucje i organizacje naukowe istniejące przed zorganizowaniem Akademii, dalej gromadzenie materiałów archiwalnych powstających w toku działalności Akademii i ich placówek, wreszcie gromadzenie innych materiałów, stanowiących bazę źródłową badań nad historią nauki i techniki, jak materiałów zjazdów i konferencji naukowych, redakcji czasopism naukowych i spuścizn po uczonych. Ponadto archiwa te gromadzą materiały wtórne, to jest mikrofilmy, fotokopie, fotografie oraz materiały graficzne: ikonografię, również medale itd., zbierają i tworzą aparat informacyjny /w postaci różnego rodzaju kartotek tematycznych, bio- i bibliograficznych/, oraz prowadzą działalność badawczą i wydawniczą.

Przegląd porównawczy organizacji i różnych stron działania archiwów Akademii Nauk podaje broszura czeska "Za svedectvimi o cestach vedy", wydana w 1963 r.[2].

---

[1] Archiwa Akademii Nauk istnieją w Akademiach Nauk ZSRR, BRL, CSRS, NRD, PRL, RRD, nadto w organizacji są archiwa Słowackiej Akademii Nauk i Węgierskiej Akademii Nauk.

[2] Za svedectvimi o cestach vedy. Ukoly a pusobeni archivu akademii ved v socialistickych statech. /Opracował/ kolektiv pracovniku Archivu CSAV vedeny Jiřim Beranem - Praha 1963, 8 /wyd.powielane/, s.69, por. "Biuletyn Archiwum PAN" nr 7, 1964, s.106-113.

Zapoznanie się ze starannie zestawionym przez archiwistów czeskich materiałem porównawczym oraz dalsze doświadczenia zebrane na tym polu upewniają, że zarówno główne zadania i kierunki działalności jak i podstawowe formy organizacyjne archiwów akademickich są zbieżne, nieomal identyczne.

Istniejące odchylenia i rozbieżności wiążą się z pewnymi właściwościami specyficznymi i historycznym rozwojem życia archiwalnego w różnych krajach. Jaskrawy przykład to Bułgaria, gdzie powstanie archiwum Bułgarskiej Akademii Nauk o wiele dziesięcioleci wyprzedziło zorganizowanie ogólnej "państwowej" sieci archiwalnej.

Wszystkie archiwa Akademii są tworami nie związanymi z sieciami archiwów ogólnych /tzw. "państwowych"/. Wyróżniają je z jednej strony ściśle określony zakres gromadzenia materiałów archiwalnych, z drugiej strony - rzecz o wiele istotniejsza - duża wielostronność i wielokierunkowość działania /np. tworzenie wspomnianych wyżej własnych kolekcji nie tylko typu ściśle archiwalnego/ i łączący się z tym wysoki stopień zróżnicowania metod pracy. Czynniki te wpływają na to, że archiwa akademickie przybierają formę tworu pośredniego pomiędzy instytucją ściśle archiwalną a placówką dokumentacyjną lub zbieracką innego typu.

Z wielostronnością idzie w parze inna bardzo istotna cecha - ich charakter nowatorski, na wielu odcinkach wręcz eksperymentalny.

W organizacji życia naukowego i ogólniej - w tym, co zwykliśmy nazywać "modelem socjalistycznym", Akademie Nauk odgrywają specyficzną rolę instytucji kierujących, planujących i koordynujących wszelką aktywność na polu nauki i techniki. Implikuje to włączenie do orbity działania Akademii Nauk dużej większości - jeśli nie całości - placówek naukowo-badawczych, tzw. "wiodących" w poszczególnych, najbardziej eksponowanych kierunkach badań naukowych i

technicznych. Ten fakt ma rzecz prosta swoje konsekwencje również na polu archiwalnym. Oto w zasięg pracy archiwów Akademii Nauk wchodzą w różnych postaciach i fazach działalności archiwalnej - materiały typu najbardziej nowoczesnego, jak np. powstające w toku pracy elektronowych maszyn matematycznych czy innych urządzeń analogowych. Problematyka ustosunkowania się archiwalnego do tych materiałów staje wcześniej przed archiwami Akademii Nauk, niż przed archiwistami sieci ogólnej. Pozostaje to w bezpośrednim związku z praktyką opracowywania odpowiednich urządzeń i maszyn a następnie ich stosowania najpierw w większych ośrodkach badawczych a dopiero w dalszym etapie, po przeprowadzeniu prób i nabyciu doświadczeń, szerszego wdrażania ich do potrzeb bieżącej produkcji i życia społecznego.

Wiele zagadnień staje więc przed pracownikiem w formie zupełnie surowej, nawet bez śladów wstępnego rozeznania, nie mówiąc już o wytyczeniu dróg metodycznych. Podejmując wysiłki w kierunku opanowania takich problemów archiwa te działają nie tylko dla siebie: torują równocześnie drogę tym wszystkim, których prędzej czy później rozwój form organizacyjnych życia ekonomicznego czy społecznego postawi wobec problemów analogicznych jakościowo - choć może różnych pod względem ilościowym.

Przy tym wszystkim archiwa Akademii są instytucjami raczej nie wielkimi: magazyny ich nie mogą wykazać się wieloma tysiącami metrów nagromadzonych akt. Również personel nie jest zbyt duży: przeciętnie kształtuje się w granicach kilkunastu do dwudziestu paru zatrudnionych. W składzie swych współpracowników archiwa te mają wielu wybitnych archiwistów, przyczyniających się do twórczego rozwiązywania nowych problemów metodycznych i organizacyjnych - nie mniej liczebnie są to placówki stosunkowo słabe.

Zarysowujące się wyraźnie przeciwieństwo: z jednej strony ogrom różnorodnych zadań, z drugiej - szczupłe siły małych zespołów ludzkich - zmusza do zastanowienia się nad możliwościami rozwiązania piętrzących się trudności.

Wydaje się pewne, że żadne z obecnie działających archiwów akademickich nie byłoby w stanie samodzielnie rozwiązać wszystkich wymogów, stawianych przez życie już w tej chwili, a tym bardziej tych, które staną przed nim w niezbyt odległej przyszłości. Wydaje się również pewne, że rozwiązania takie osiągnąć można działając wspólnie, na zasadzie prawidłowego porozumienia roboczego, polegającego na planowym podziale zadań.

Podział taki powinien być oparty na przydziale określonym ośrodkom ściśle wyodrębnionych problemów roboczych. Przydział zagadnień nosiłby charakter całkowicie dobrowolny, musiałby odpowiadać konkretnym możliwościom oraz zainteresowaniom odpowiedniej placówki. Opracowanie zagadnienia objętego przydziałem nosić powinno charakter pogłębionej analizy teoretycznej zweryfikowanej w zastosowaniu praktycznym. Archiwa, które podejmą się opracowania zagadnienia obowiązane będą do przedstawienia wyników swych badań i doświadczeń w ramach planowych kontaktów z pozostałymi archiwami akademickimi. Archiwa opracowujące dane zagadnienie uzyskują w tym zakresie charakter "wiodących", co rzecz prosta nie wyklucza w żadnym przypadku podejmowania analogicznej problematyki również przez inne archiwa - ewentualnie kontynuowania pracy nad nią, w przypadku gdy prace takie były już rozpoczęte. W tym przypadku odpada potrzeba ustalania "koreferenta" zagadnienia - co w innych razach wydaje się rzeczą wskazaną. Wymiana poglądów pomiędzy zainteresowanymi placówkami, ze szczególnym naciskiem na dialog pomiędzy głównym referentem zagadnienia tj. placówką wiodącą w jego zakresie a

koreferentem, będzie istotną treścią planowanych okresowych spotkań roboczych przedstawicieli wszystkich archiwów Akademii Nauk krajów obozu socjalistycznego.

Drugi, równie istotny, element tych spotkań upatrywać należy we wzajemnym zapoznawaniu się z bieżącym stanem organizacyjnym i roboczym wszystkich archiwów akademickich. Wynika z tego potrzeba organizowania spotkań w coraz to innym ośrodku. Kolejność powinna być zgrana z możliwością opracowania i przedstawienia poszczególnych zagadnień, w myśl tego, co było wyżej powiedziane. W wyniku tej koordynacji powstać by musiał harmonogram problemów i spotkań, poświęconych ich rozpatrzeniu.

W spotkaniach powinny brać udział delegacje /jedno lub dwuosobowe/ poszczególnych archiwów oraz wszyscy pracownicy ośrodka, w którym odbywa się zebranie. W ten sposób, w odpowiedniej kolejności współpraca rozciągnięta zostanie na wszystkich pracowników wszystkich archiwów akademickich, oczywiście w sposób zróżnicowany, zależny od ich możliwości i zadań wykonywanych w obrębie własnych placówek.

Ustalenie konkretnego i realnego planu współpracy oraz harmonogramu poszczególnych jej etapów, wymaga nawiązania porozumienia roboczego ośrodków, które zgodzą się brać w niej udział. Wymaga również stworzenia, nawet w formie najbardziej dalekiej od biurokratycznej formalistyki, jakiegoś ośrodka krystalizującego i koordynującego odpowiednie poczynania. Ośrodek taki, na mocy bezpośredniego porozumienia roboczego stać by się musiał czymś w rodzaju sekretariatu całej grupy archiwów akademickich, które zadeklarują przystąpienie do współpracy. Sekretariat ten miałby między innymi ważne zadanie wprowadzenia problematyki współpracy archiwów do porozumień i planów pracy istniejących pomiędzy Akademiami Nauk krajów obozu socjalistycznego.

Okazja nawiązania wstępnego kontaktu i przedyskutowania zasad przyszłego porozumienia nastręcza się w niezbyt odległej przyszłości. Będzie nią odbywający się po raz pierwszy w kraju socjalistycznym XI Międzynarodowy Kongres Historii Nauki, który ma zebrać się w końcu sierpnia 1965 r. w Warszawie. Udział przedstawicieli archiwów Akademii Nauk krajów socjalistycznych w odpowiednich delegacjach narodowych umożliwi pierwsze spotkanie się reprezentantów co najmniej kilku, jeśli nie wszystkich, archiwów akademickich, nawiązanie pierwszych szerszych niż dwustronne kontaktów i jak się można spodziewać - osiągnięcie pierwszego porozumienia.

Możnaby sugerować przy tym, by na pierwszym spotkaniu, oprócz ustalenia podstawowych form i zasad ogólnych, opracowana została lista problemów, które mają wchodzić w grę przy układaniu planu współpracy.

Na podstawie dotychczasowego wstępnego rozeznania można zaproponować by na listę tę wprowadzić następujące zagadnienia:

1/ problem metod gromadzenia akt pochodzenia kancelaryjnego, powstających w Akademii i jej placówkach,

2/ problem metod zabezpieczenia archiwalnego materiałów naukowych pozakancelaryjnych, powstających w placówkach Akademii,

3/ problem archiwalnego opracowania materiałów pochodzenia prywatnego w zakresie źródeł do historii nauki i techniki /spuścizn po uczonych/,

4/ problem gromadzenia i opracowania archiwalnego materiałów naukowych typu technicznego /rysunki, plany, wykresy, diagramy itp./,

5/ problem gromadzenia i opracowania archiwalnego materiałów automatyki i cybernetyki /powstających w wyniku pracy maszyn elektronowych i urządzeń analogowych/.

Propozycja powyższa ma, rzecz prosta, charakter zupełnie nie obowiązujący i w całej pełni dyskusyjny. Nie wymaga podkreślenia,

że zajęcie się uzgodnionymi tematami nie może w żadnym przypadku hamować wykonania podstawowych zadań archiwów Akademii, polegających, jak wiadomo, przede wszystkim na gromadzeniu, opracowywaniu i udostępnianiu materiałów archiwalnych. Wręcz przeciwnie, proponowany dobór tematów zmierza do podniesienia poziomu pracy naszych archiwów, po podwyższeniu kwalifikacji ich współpracowników a przez to do osiągnięcia wyższego stopnia precyzji w opracowaniu i udostępnianiu zgromadzonych w archiwach akademickich skarbów kultury.

Zagadnienia ujęte w propozycji są dziś znane w bardzo różnym stopniu. Niektóre, /jak problem spuścizn lub problem materiałów kancelaryjnych/ są już nieomal we wszystkich ośrodkach rozwiązane - i nie wydają się nastręczać specjalnych trudności ani wymagać zbyt odległych terminów. Inne kwestie /np. problem materiałów automatyki/ zaledwie zarysowują się w mglistych jeszcze konturach. Wydaje się, mimo to, że nie powinno być specjalnych trudności w znalezieniu archiwów chętnych zajęcia się tą - względnie jeszcze inną, wysuniętą w toku dyskusji - problematyką.

Oddzielną grupę problemową wydaje się natomiast zagadnienie systematyzacji źródeł do historii nauki i techniki. Grupa ta - w skrócie można to nazwać "źródłoznawstwem historii nauki i techniki" - jest niezwykle istotnym zagadnieniem, stanowiącym wyraźnie wyodrębniony wariant odpowiedniej nauki pomocniczej historii w jej ujęciu tradycyjnym. Problemy te dziś jeszcze bardzo mało rozeznane i zaledwie wstępnie opracowane, wymagają pilnego przebadania i przedyskutowania. W ich zakresie liczyć się trzeba z odbiorcą szerszym niż projektowane ugrupowanie archiwalne. Jest to bowiem problematyka, która zainteresować powinna ogół historyków nauki i techniki. Już pierwsze kroki w tym kierunku[3] wywołały żywy oddźwięk w tych

[3] Sympozjum w Jabłonnie w jesieni 1963 r. por. "Organon" nr 1.

kołach. Spodziewać się należy, że opracowanie jakiegoś obszerniejszego elaboratu z tej dziedziny mogłoby być związane z zapowiadanym na rok 1968 następnym XII Międzynarodowym Kongresem Historii Nauki.

Zagadnienia źródłoznawstwa wychodzą poza ramy współpracy archiwów akademickich jeszcze pod innym względem. Gromadzeniem źródeł do historii nauki i techniki zajmują się nie tylko archiwa akademickie - inne rodzaje tych źródeł znajdują się w muzeach nauki i techniki, jeszcze inne w odpowiednich bibliotekach specjalnych. W tym więc względzie, konieczne wydaje się zarysowanie programu szerszego porozumienia roboczego, obejmującego również zainteresowanych pracowników muzeów nauki i muzeów techniki oraz bibliografów specjalizujących się w opracowywaniu zagadnień związanych z historią nauki i techniki.

Tym niemniej inicjatywa w tej mierze powinna wyjść od archiwistów Akademii, jako mających w swych rękach zwarty zrąb źródeł oryginalnych i unikalnych, którym przypisywać jesteśmy skłonni pewien tradycyjny może prymat w hierarchii źródeł. Podjęcie tej problematyki źródłoznawczej w ujęciu teoretyczno-systematyzacyjnym pozwoli na usprawnienie badań nad historią nauki i techniki, na wprowadzenie nowych elementów do jej dydaktyki, wreszcie przyczyni się do pogłębienia i skoordynowania przedsięwzięć praktyczno-opisowych czy informacyjnych. Z tego względu jest postulatem nie cierpiącym zwłoki o niezwykłej wprost pilności.

INWENTARZE ARCHIWALNE

Kolejny numer "Biuletynu Archiwum PAN" przynosi trzy inwentarze zespołów archiwalnych. Obrazują one zawartość zespołów pochodzenia prywatnego /spuścizn/ trzech wybitnych uczonych, reprezentantów różnych dziedzin nauki.

Jako pierwszy ogłasza się inwentarz materiałów Tadeusza Mańkowskiego /1878-1956/. Znany badacz dziejów sztuki polskiej i sztuki orientalnej w Polsce, oprócz wielu prac i rozpraw, pozostawił obfite i cenne zbiory materiałów warsztatowych, wśród nich zbiór ciekawych fotografii, oraz pokaźną korespondencję. Inwentarz jest pierwszym publikowanym w "Biuletynie" opracowaniem, przygotowanym przez Oddział Archiwum PAN w Krakowie. Mimo, że nasuwają się pewne wątpliwości metodyczne co do układu inwentarza i niektórych jego sformułowań, Redakcja zdecydowała zakwalifikować go do publikacji z uwagi na wartościowe informacje w nim zawarte. Zespół liczy 445 jednostek, jest więc największą spuścizną, której inwentarz ogłoszony dotąd został w "Biuletynie".

Drugi Inwentarz obrazuje zawartość spuścizny geografa gospodarczego i demografa Wiktora Ormickiego /1898-1941/. Najistotniejsza jest tu grupa materiałów warsztatowych, w której zachowały się cenne dane statystyczne na temat szeregu szczegółowych zagadnień demograficznych i gospodarczych Polski międzywojennej. Spuścizna W. Ormickiego liczy 190 jednostek.

Jako ostatni publikuje się inwentarz papierów Edwarda Schechtla, zoologa i ichtiologa, przechowywanych w Oddziale Archiwum PAN w Poznaniu. Niemal całość spuścizny koncentruje się wokół zagadnienia ochrony bobra w Polsce /w granicach z przed 1939 r./, które by-

ło głównym tematem prac badawczych E. Schechtla, nie uwieńczonych zresztą ostatecznym wynikiem. Inwentarz, liczący 33 jednostki, w tym interesujące mapy, opatrzony jest w aneksie obszernym indeksem korespondentów.

Wykaz ważniejszych skrótów

ang.	-	angielski
arch.	-	archiwum
b.d.	-	bez daty
b.m.	-	bez miejsca
druk.	-	drukowane
fr.	-	francuski
fol.	-	folio
fot.	-	fotografia
GUS	-	Główny Urząd Statystyczny
I.G.	-	Instytut Geograficzny
j.	-	jednostka
jęz.	-	język
k.	-	karta
l.	-	luźne
l. /w korespondencji/	-	list
masz.	-	maszynopis
m.b.	-	metry bieżące
niem.	-	niemiecki
P.R.O.P.	-	Państw.Rada Ochrony Przyrody
pol.	-	polski
pow.	-	powielane
rkp.	-	rękopis
ros.	-	rosyjski
sz.	-	szyte
szt.	-	sztuka
U.P.	-	Uniwersytet Poznański
W.R. i O.P.	-	Min.Wyznań Rel. i Oświecenia Publicznego
zesz.	-	zeszyt

Andrzej Kamiński
Archiwum PAN
Oddział w Krakowie

MATERIAŁY TADEUSZA MAŃKOWSKIEGO

Tadeusz Mańkowski urodził się 2 lipca 1878 r. we Lwowie. Wyrastał w domu swego dziadka Józefa Łozińskiego z którego bogatej biblioteki wcześnie nauczył się korzystać. Zabytki sztuki zgromadzone w domu i liczne albumy z reprodukcjami od wczesnego dzieciństwa budziły w nim zamiłowanie do dyscypliny, której miał się później poświęcić. Jednak po ukończeniu gimnazjum wybrał M. studia prawnicze ze względu na konieczność zdobycia niezależności materialnej, niemały wpływ miały także sugestie rodziny. Oceniając po latach ten krok w zapiskach pamiętnikarskich pisał: "Byłbym prawdopodobnie słuchał na Uniwersytecie lwowskim wykładów i pozostawał pod wpływem profesora tego przedmiotu, Antoniewicza, człowieka niezwykle uzdolnionego, lecz mało ścisłego. Sądzę, że zgoła inny wpływ Balzera jakiemu w tym czasie ulegałem i metoda badań historycznych nabyta pod jego kierunkiem, więcej mi dała, aniżeli na estetycznych i literackich przesłankach oparty kierunek jaki reprezentował w swym czasie Bołoz-Antoniewicz. Studia prawnicze bardziej jeszcze wdrożyły mnie do ścisłości myślenia..." Warto tu dodać, że praca seminaryjna Tadeusza Mańkowskiego pt. "Organizacja łowiectwa i prawo łowieckie w Polsce wieków średnich" zdobyła uznanie Oswalda Balzera i ukazała się drukiem.

W 1900 roku M. ukończył wydział prawa Uniwersytetu lwowskiego i przystąpił do pracy w sądzie krajowym we Lwowie, /jeden rok spędził na praktyce w Innsbrucku/. W 1904 r. uzyskał tytuł doktora praw i przystąpił do praktyki adwokackiej, a od 1909 rozpoczął samodzielną pracę w adwokaturze.

Praca ta nie osłabiła jego zainteresowań historią sztuki. Często przebywając w towarzystwie Władysława Semkowicza, Franciszka Pułaskiego, Heleny Dąbczańskiej, a przede wszystkim Zygmunta Batowskiego, wybitnego historyka sztuki z którym przyjaźnił się od wielu lat rozwijał swe zainteresowania, zdobywał wiedzę fachową i coraz poważniej myślał o poświęceniu się pracy naukowej w tej dziedzinie. Wyniki swych pierwszych badań przedstawił w pracy, która ukazała się w 1910 r. pt. "Hoczew i Balowie /w 400 letnią rocznicę fundacji kościoła w Hoczwi/". Wkrótce potem ukazuje się następna praca pt. "Z refleksji o Wilnie i baroku polskim".

Po pierwszej wojnie światowej M. odbył wiele wycieczek po kraju i zagranicy /Francja, Grecja, Hiszpania, Włochy/, zbierając materiały i prowadząc studia porównawcze. Wydał dalsze prace naukowe, które pozyskały uznanie środowiska naukowego. Komisja Historii Sztuki PAU powołała go na swego członka w 1927 r., a Towarzystwo Naukowe Lwowskie w 1931 r.

Z biegiem lat praca w adwokaturze coraz częściej stawała w kolizji z pracą naukową. Decyzję definitywnego zerwania z adwokaturą i wyłącznego poświęcenia się historii sztuki udało mu się zrealizować w 1930 roku. Jego dorobek naukowy do tego momentu zamykał się sumą 18 pozycji. Następne lata /a były to też ciężkie lata okupacji/ przyniosły bezmała 200 monografii, artykułów, rozpraw, recenzji i sprawozdań. W 1932 r. wyszła duża praca pt. "Lwowskie kościoły barokowe", w tymże roku ukazała się monumentalna "Galeria

Stanisława Augusta". Świat naukowy przyjął te prace z dużym uznaniem, o czym świadczy wybór ich autora na członka korespondenta PAU w 1932 r., a następnie członka czynnego w 1939 r. Nadto od 1936 r. M. był członkiem zwycz. Towarzystwa Naukowego Warszawskiego.

W pracy naukowej M. łączył rzadką zdolność opracowywania zarówno szerokich syntez jak i szczegółowych monografii. Jego zainteresowania naukowe obejmowały szeroki wachlarz zagadnień, a jednocześnie często dotyczyły problemów nowych, jeszcze nie opracowanych.

Ubiegając się o stopień profesora wskazał on na następujące kierunki swoich zainteresowań: 1/ Sztuka i kultura Lwowa, 2/ Wawel i jego zbiory, 3/ Sztuka renesansu, 4/ Sztuka czasów Jana III, 5/ Sztuka epoki stanisławowskiej, 6/ Sztuki zdobnicze, 7/ Dzieje kultury artystycznej, 8/ Sztuka Ormian, 9/ Sztuka wschodu.

W zagadnieniach wpływu sztuki wschodu na sztukę polską uznany był za jednego z najpoważniejszych znawców w skali światowej. Od 1933 r. był członkiem Polskiego Towarzystwa Orientalistycznego a wkrótce potem został zaproszony do udziału w pracach International Association for Iranian Art and Archeology i w 1935 roku wziął udział w organizowanym przy udziale tego Towarzystwa III Światowym Kongresie Sztuki Irańskiej /Leningrad, Moskwa/. W rok potem został wybrany na członka American Institute for Persian Art and Archeology i rozpoczął długoletnią współpracę ze znanym wydawnictwem Survey of Persian Art.

Lata drugiej wojny światowej spędził we Lwowie pracując w Bibliotece im.Ossolińskich. W 1945 roku został mianowany dyrektorem Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu, /pełnił tę funkcję do 1951 r./. Wkrótce potem /1947/ uzyskał habilitację na wydziale humanistycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego i w 1951 r.rozpoczął tam

cykl wykładów poświęconych kulturze artystycznej czasów Stanisława Augusta i sztuce Islamu. W 1954 r. otrzymał tytuł profesora zwyczajnego. Od 1951 roku kierował pracami Gabinetu Rycin, następnie Zakładu Historii Sztuki PAN.

Zmarł w Krakowie 8 sierpnia 1956 roku.

Spuścizna została zakupiona od wdowy Stefanii Mańkowskiej w 1961 r. W 1960 r. opracowano spis tymczasowy. Zarówno wtedy, jak i w dalszej pracy porządkowej, starano się zachować układ nadany przez twórcę spuścizny. Wykorzystano przy tym cenne wskazówki prof.dra Józefa Dutkiewicza i prof.dra Lecha Kalinowskiego szczególnie co do zakwalifikowania materiałów zachowanych tylko fragmentarycznie.

W wyniku prac porządkowych podzielono liczącą 2,4 mb i 2437 fotografii spuściznę na siedem grup:

I. materiały twórczości naukowej, II. materiały działalności naukowej, III. materiały biograficzne, IV. korespondencja, V. materiały o twórcy spuścizny, VI. materiały rodzinne, VII. materiały obce, oraz aneks[1].

I. Wśród materiałów twórczości naukowej wyróżniono kilka działów. Pierwszy obejmuje prace naukowe dotychczas nigdzie niepublikowane lub publikowane tylko częściowo /jednostki 1 - 24/. Znajdują się tu m.in. "Polska Historiografia Sztuki", "Dzieje Polskich Zbiorów Graficznych XVIII w", "Historyczny rozwój badań nad sztuką polskiego Odrodzenia".

Jednostki 25 - 49 to rękopisy i maszynopisy prac naukowych drukowanych. Ułożono je w kolejności w jakiej ukazywały się w druku.

[1] Przedstawiony poniżej układ materiałów spuścizny nastręcza pewne wątpliwości metodyczne zwłaszcza co do podziału zastosowanego w grupie prac naukowych oraz w grupie korespondencji. Kierując się pewnymi elementami układu, nadanego przez twórcę spuścizny, a rozwiniętego przez autora inwentarza, Redakcja zdecydowała się na ogłoszenie inwentarza w jego obecnej formie.

Wśród recenzji /jed. 50 - 52/ znajdują się dwie dotychczas nie publikowane.

Następny dział to życiorysy historyków sztuki /jed.53 - 56/ dwa z nich: Juliana Pagaczewskiego i Tadeusza Szydłowskiego nie były publikowane.

Do dalszej grupy zaliczono teksty wykładów o sztuce Islamu /wydał je Zdzisław Żygulski w 1959 r./ i kulturze artystycznej czasów Stanisława Augusta.

Materiały warsztatowe /jed. 59 - 102/ uporządkowano nadając im kolejność tematyczną odpowiadającą zasadniczym kierunkom zainteresowań twórcy spuścizny. Zawierają one dużą ilość odpisów, wypisów i regestów z materiałów archiwalnych trudno dostępnych lub zniszczonych w czasie wojny /Archiwum Skarbowe, Biblioteka Krasińskich, lwowskie archiwa klasztorne/. Na pierwsze miejsce wśród materiałów warsztatowych wysuwają się obszerne materiały do przygotowanej i oddanej już do druku pracy pt. "Monografia Lwowa". Wartość tych materiałów jest tym większa, że w spuściźnie nie znajdujemy rękopisu pracy, której druk przerwał wybuch wojny. W materiałach warsztatowych zachowały się także bardzo ciekawe materiały dotyczące czasów Stanisława Augusta. Zaliczono tutaj korespondencję w sprawach związanych z wieloletnią pracą nad przygotowaniem Galerii Stanisława Augusta. Korespondencja ta pochodzi z lat 1925-1931 i najlepiej przedstawia proces powstawania wielkiego dzieła. Utworzono z niej osobną jednostkę /68/, dołączając spis korespondentów. Znajdują się w niej także akta delegacji polskiej w mieszanej polsko-radzieckiej komisji specjalnej, pracującej nad rewindykacją zabytków sztuki /akta komisji rewindykacyjnej znajdują się także w jed.82./ Zachowały się ponadto materiały wykorzystane przez twórcę spuścizny przy pracy nad dziejami polskich zbiorów graficznych, klasycyzmem warszaw-

skim, tkaninami, hafciarstwem, ceramiką, mecenatem Jana III, wpływem kultury wschodniej na kulturę polską i Ormianami.

Do materiałów warsztatowych zaliczono bogaty zbiór fotografii. Przedstawiają one głównie zabytki sztuki południowo wschodnich terenów Polski przedwrześniowej. Są tu fotografie zabytków Bełza, Buczacza, Hodowicy, Horodenki, Lwowa i in. Fotografie, których nie udało się zidentyfikować, zaliczono do jedn. 120 i 121. Do fotografii dołączono obok 26 klisz, album reprodukcji dawnych mistrzów oraz korespondencję związaną ze staraniami o zdjęcia buzdyganu Sanguszków.

II. W grupie papierów, dotyczących działalności naukowej M., szczególnie interesujące są materiały działalności wydawniczej wśród których znajduje się IV zeszyt rocznika "Dawna Sztuka", której M. był współredaktorem. W spuściźnie zachował się prawie kompletny rocznik, którego druk przerwała wojna. Miały się w nim ukazać dwie recenzje /jed. 50-51/ i artykuł M. /jed. 24/. Recenzje te i artykuł wyłączono /pozostawiając zakładki/ z miejsc, które zajmowały /wśród prac niedrukowanych/ i połączono z całością rocznika, który w ten sposób przedstawia pełny obraz pracy wydawniczej.

Obok materiałów działalności wydawniczej do grupy tej wchodzą materiały dotyczące organizacji nauki /praca w komisjach PAN uwagi w sprawie ustawy muzealnej i Instytutu Polskiego w Rzymie oraz starania o spowodowanie powrotu Mieczysława Gębarowicza do Polski/. Materiały pedagogiczne, które także znajdują się w tej grupie, są bardzo ubogie, zachowało się tylko kilka spisów studentów.

III. W grupie materiałów biograficznych, obok dokumentów osobistych, zaświadczeń z miejsc pracy, dyplomów i odznaczeń znajdują się materiały dotyczące pracy M. w adwokaturze. Ciekawych danych dostarcza charakterystyka własnej twórczości oraz ankiety personalne z lat 1940 i 1954. Znajduje się tu też życiorys napisany przez twórcę spuścizny, odznaczenia i dyplomy państwowe, nekrolog i fotografie.

IV. Korespondencja poświęcona jest prawie wyłącznie sprawom naukowym. Zachowały się kopie listów M. do 55 korespondentów, oraz listy do niego od 223 osób.

V. Spośród materiałów o twórcy spuścizny, na pierwszy plan wysuwają się wspomnienia o nim napisane przez siostrę, Zofię Wygodzką.

VI. W dość licznej grupie materiałów rodzinnych znajduje się korespondencja wdowy, Stefanii Mańkowskiej, dokumenty osobiste najbliższej rodziny oraz fotografie rodzinne.

VII. Wśród materiałów obcych zwracają uwagę wspomnienia Władysława Tatarkiewicza z wycieczki na Wołyń w 1936 r.

Aneks zawiera odbitki prac drukowanych M. Najważniejsze informacje o życiu i pracach M. znaleźć można w: W.Tatarkiewicz, Tadeusz Mańkowski 1878-1956, "Biul.Hist.Sztuki" r.18, 1956, nr 4, s. 517-519; P.Grzegorczyk, Twórcy i badacze kultury zmarli w 1956 roku, "Kultura i Społeczeństwo" t.I, 1957, nr 3, s.135; zob.nadto Z. Sowiński, Bibliografia prac Tadeusza Mańkowskiego, "Biul.Hist.Sztuki" r.18, 1956, nr 4, s.520-526.

Przegląd zawartości inwentarza

I. Twórczość naukowa		1 - 127
A. Prace naukowe	1 - 49	
B. Recenzje	50 - 52	
C. Życiorysy	53 - 56	
D. Konspekty wykładów	57 - 58	
E. Materiały warsztatowe	59 - 127	
Fotografie	103 - 127	
II. Materiały działalności naukowej		128 - 137
A. Organizacja nauki	128 - 134	
B. Działalność wydawnicza	135 - 136	
C. Działalność pedagogiczna	137	
III. Materiały biograficzne		138 - 151
IV. Korespondencja		152 - 431
A. Wychodząca do poszczególnych osób	152 - 194	
B. Wychodząca do instytucji	195 - 207	
C. Wpływająca od osób	208 - 396	
D. Wpływająca od instytucji	397 - 431	
V. Materiały o twórcy spuścizny		432 - 435
VI. Materiały rodzinne		436 - 439
VII. Materiały osób obcych		440 - 444
Aneks		445

INWENTARZ MATERIAŁÓW TADEUSZA MAŃKOWSKIEGO

I. TWÓRCZOŚĆ NAUKOWA

A. Prace naukowe

1. Polska historiografia sztuki
   B.d., masz., l., k.77 + 1 fot.

2. Dzieje polskich zbiorów graficznych XVIII w.
   B.d., rkp. i masz., l., k.132

3. Dzieje polskich zbiorów graficznych pierwszej połowy XIX w.
   B.d., rkp. i masz. l., k.43

4. Zbiór graficzny i biblioteka sztuki we Lwowie
   B.d., rkp. i masz., l., k.18

5. Rozprawy przygotowane do XIII t. Encyklopedii PAU: Barok, Architektura, Muzeum St.Augusta, Klasycyzm, Rzeźba barokowa, Rzemiosło artystyczne, Sztuki zdobnicze, Rzeźba
   Częściowo drukowane
   B.d., rkp. i masz., l., k.169 /1-169/

6. j.w.
   B.d., rkp. i masz., l., k.193 /170-363/

7. Dzieje sztuk zdobniczych
   B.d., rkp. i masz., l., k.47

8. Sztukatorzy
   B.d., rkp., l., k.17

9. Szlachta i możnowładztwo
   B.d., rkp., l., k.16

10. Tkaniny zabytkowe krakowskiego skarbca katedralnego
    B.d., rkp. i masz., l., k.25

11. Dekoracja wnętrz mieszkalnych
Fragment
B.d., masz., l., k.9

12. Biblioteka
Fragment
B.d., rkp., l., k.2

13. Andrea del Sarto - Święta rodzina
B.d., masz., l., k.3

14. Flamandzka kopia Bassana Wędrówek Jakuba
B.d., masz., l., k.2

15. Przewodnik po Wawelu
Fragment
B.d., masz., l., k.9

16. Historia odbudowy Wawelu
Fragment
B.d., rkp., l., k.6

17. Historyczny rozwój badań nad sztuką polskiego Odrodzenia
B.d., rkp. i masz., pierwszej i drugiej redakcji, l., k.150

18. Zagadnienie odrębności polskiego Renesansu
B.d., rkp., l., k.20

19. Ocena dorobku naukowego o sztuce polskiego renesansu
B.d., masz., l., k.21

20. Rozwój pojęć o renesansie i badań nad renesansem w Polsce
B.d., rkp. i masz., l., k.23

21. Rokoko lwowskie
Częściowo publikowane w "Lwowska rzeźba rokokowa", Lwów 1937
1936, rkp. i masz., l., k.150 + 66 fot. + 2 plany

22. Notatka o losie obrazu Rembrandta "Lisowczyk"
B.d., rkp., l., k.1

23. Gobelinartige Altpersische Seidenteppiche des Residenzmuseums zu München.
B.d., masz., l., k.7

24. Młodość O.Benedykta Mazurkiewicza i jego nieznany nauczyciel malarz boloński
Odbitka korektorska
1939, druk, l., k.5 /patrz j.135/

25. Ślady dawnej katedry św. Jura we Lwowie
Rkp., l., k.5 Druk. w: "Sprawozdania Tow.Nauk.we Lwowie", Lwów, 1928

26. O poglądach na sztukę Stanisława Augusta
Masz., l., k.131. Druk. w: "Prace Sekcji Hist. Sztuki i Kultury Tow. Nauk. we Lwowie", Lwów, 1929.

27. Rembrandt w oczach potomności
Rkp., 17 /sz. 1-8, l., k.9-17/. Druk. w: "Prace Komisji Sztuki PAU", T.5, 1930

28. Barok, Orientalizm i Sarmatyzm
Masz., l., k.13. Druk. w: "Sprawozd. PAU", 1934

29. Sztuka Islamu w Polsce
Fragment
Rkp. i masz., l., k.16, Druk. Kraków, 1935

30. A Review of Polish Publications on Islamic Art
Masz., l., k.7. Druk w: "Ars Islamica", Vol.3, 1936

31. Kobierce perskie typu tzw. polskiego
Masz., l., k.15 + 4 fot. Druk w: "Sprawozd.PAU" 1936

32. Był Albertus Bobovius /Wojciech Bobowski/ zwany Ali Bec "sturczony Polak" miniaturzystą?
Masz. l., k.2. Druk. w: "Rocznik Orientalistyczny", T.12, 1936.

33. Lwowska rzeźba rokokowa
Fragment
Rkp. l., k.5, Druk. Lwów, 1937

34. Polskie kobierce wełniane
Masz., l., k.14. Druk. w: "Arkady", R.4, 1938

35. Weaving of Rugs in Kashan under Shad Abbas I
Rkp. i masz., l., k.35. Druk. w: "A Survey of Persian Art", Vol.III, Oxford, 1939

36. Dzieła sztuki hiszpańskiej w Polsce
Rkp., l., k.4 + 5 fot. Druk. w: "Arkady" R.5. 1939

37. Dzieje ceramiki polskiej
Masz., l., k.10. Wykorzystane w: "Sztuka Piękna" 1931, Druk.w: "Biuletyn Hist.Sztuki" 1947, "Sprawozd.PAU", 1948.

38. Rzeźby zbioru St.Augusta
Rkp. i masz., l., k.124. Druk. Kraków, 1948.

39. Sarkofagi Sieniawskich w zbiorach wawelskich
Masz., l., k.14. Druk. w: "Ochrona Zabytków" R. 1. 1948, nr 3/4

40. Fabryka ceramiczna w Korcu w latach 1801-1802
Rkp. i masz., l., k.8. Druk. w: Sprawozd.PAU", 1948

41. Antoni Ignacy Dombrowski malarz krakowski drugiej połowy XVIII w.
Masz., l., k.9 + 1 szkic. Druk. w: "Sprawozd.PAU", 1949

42. Portret Franceska de Medici
Masz. /dwa egz./ l., k.8. Druk w: "Sprawozd.PAU", 1949

43. Malarstwo na dworze Jana III
Rkp. i masz., l., k.13. Druk. w: "Biuletyn Hist.Sztuki", R.XII, 1950

44. Rzeźby Schlütera w Pałacu Krasińskich w Warszawie
Masz. /dwa egz./ l., k.7. Druk.w: "Biuletyn Hist.Sztuki", R.XIII, 1951

45. Dzieje wnętrz wawelskich
Rkp., i masz., l., k.175. Druk. Warszawa, 1952

46. Polskie tkaniny i hafty XVI-XVIII w.
Rkp. i masz., l., k.68 + 10 fot. Druk. Warszawa, 1934

47. Opony czy arasy?
Masz., l., k.6. Druk w: "Język Polski", R. XXXV, z.1, 1953.

48. Les tentes orientales et polonaises
Masz. /wersja polska i francuska/, l., k.87. Druk. w: "Rocznik Orient.", 1957

49. Orient w polskiej kulturze artystycznej
Masz., l., k.21 /fragm./. Druk. Kraków 1959

B. Recenzje

50. B.Lossky - Oeuvres d'art interéssant la Lorraine dans les pays slaves, Nancy 1939
1939, rkp. i masz., korekta, l., k.3 /patrz j.135/

51. B.Vipers - Baroque Art in Latvia. Riga 1939
1939, rkp. i masz., korekta, l., k.9, /patrz j.135/

52. S.Lorentz - Natolin. Warszawa 1948
1948, rkp., l., k.4

C. Życiorysy

53. Julian Pagaczewski
B.d., masz., l., k.4 /niedruk./

54. Tadeusz Szydłowski
B.d., masz., l., k.2 /niedruk./

55. Zygmunt Batowski
B.d., rkp., l., k.1. Druk. w: "Prace Komisji Hist.Sztuki PAU" R.8, 1939-1946

56. Stefan Komornicki
B.d., masz., /3 egz./, l., k.8. Druk. w: "Kwart. Hist." R.53, 1939-1945

D. Konspekty wykładów

57. Sztuka Islamu /wyd. Z.Żygulski, Warszawa 1959/
B.d., masz., l., k.193

58. Kultura artystyczna czasów St.Augusta
B.d., masz., l., k.98 + 25 fot.

E. Materiały warsztatowe

59. Monografie m.Lwowa; wypisy z archiwów lwowskich /Kapituła we Lwowie/, źródła drukowane, notatki bibliograficzne.
B.d., rkp., l., k.281

60. Monografia m. Lwowa; wypisy z archiwów lwowskich, Bibl.Czartoryskich; źródeł drukowanych, notaty, notatki bibliograficzne
B.d., rkp., l., k.206 + zesz. + 1 fot.

61. Monografia m. Lwowa, Architekci, malarze, rzeźbiarze; Wypisy z archiwów lwowskich, notatki bibliograficzne
B.d., rkp., l., 268 + notes

62. Lwowska rzeźba barokowa; wypisy archiwalne: Arch. Archidiecezjalne, Kapitulne m. Lwowa, Nieświeskie, notatki bibliograficzne, notaty
B.d., rkp., l., k.301 + 13 fot.

63. Tomasz Józefowicz: Kronika m. Lwowa 1634-1690; wypisy
B.d., l., k.8

64. Dzieje polskich zbiorów graficznych; notaty, wypisy źródłowe i bibliograficzne
B.d., rkp., masz., l., k.81 + 3 fot.

65. Correspondence de Sa Majesté avec le C. Moszyński; wypisy archiwalne korespondencji Stanisława Augusta /Bibl.Czartoryskich/
B.d., rkp., l., k.45

66. Rembrandt w Galerii Stanisława Augusta; notatki
B.d., rkp., l., k.16 + 3 wycinki z gazet

67. Un apperçu de l'etat actuel de la bibliothèque appartenante au feu Roi de Pologne /Stanisława Augusta/
B.d., 3 fot.rękopisu

68. Galeria Stanisława Augusta; korespondencja, wycinki z gazet, odpisy archiwalne oraz odpis aktu w sprawie reewakuacji
1925-1932, rkp., masz., l., k.197

69. Galeria Stanisława Augusta; wypisy archiwalne /AGAD, Arch.Skarbowe, Bibl.Krasińskich, Jabłonna/, notatki bibliograficzne
B.d., rkp., l., k.226

70. Galeria Stanisława Augusta; wypisy źródłowe i notatki bibliograficzne
B.d., rkp., sz., k.78 /48 - 73 puste/

71. Mecenat Stanisława Augusta; wypisy archiwalne /AGAD,Arch.Skarbowe, Bibl.Narodowa/
B.d., rkp., l., k.9

72. Czasy Stanisława Augusta; wypisy archiwalne /Bibl. Czartoryskich/, notatki bibliograficzne
B.d., rkp., masz., l., k.54

73. Rzeźby Stanisława Augusta; katalog; odpis z arch. w Jabłonnie
B.d., rkp., l., k.92

74. Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie za Stanisława Augusta; wypisy archiwalne
B.d., rkp., l., k.37

75. Albertrandi; notatki bibliograficzne
B.d., rkp., l., k.4

76. Wypisy z L.Dembowskiego "Moje wspomnienia"
Masz., l., k.8

77. Wypisy z W.Tokarza "Ostatnie lata H.Kołłątaja"
Masz., l., k.4

78. Kazimierz Poniatowski; wypisy ze źródeł drukowanych
Masz., l., k.5

79. Jan Potocki; wypisy ze źródeł drukowanych
Rkp. i masz., l., k.5

80. Stanisław Potocki i jego stosunek do sztuki 1752-1821; notatki, wypisy bibliograficzne
Rkp. i masz., l., k.25

81. Bacciarelli; wypisy ze źródeł drukowanych i notatki bibliograficzne
Rkp., l., k.5 + 2 fot.

82. Spis aktów dotyczących zbiorów Stanisława Augusta, delegacji polskiej w Komisji reewakuacyjnej
1922-1927, masz., l., k.3

83. Katalog rękopisów archiwum Popielów
Masz., l., k.70

84. Katalog rękopisów Bibl.Potockich w Wilanowie /odpis katalogu K. Sumińskiego z 1838 r./
Masz., l., k.55

85. Mecenat Jana III; wypisy archiwalne /Arch. w Żółkwi, Nieświeskie, Bibl.Czartoryskich/, notatki bibliograficzne
Rkp. i masz., l., k.71

86. Schlüter; wypisy bibliograficzne, wycinki z gazet
Rkp., k., k.14 + 6 fot.

87. Magier "Estetyka miasta stołecznego Warszawy"; wypisy
Rkp. i masz., l., k.12

88. Klasycyzm warszawski w Galicji; materiały
Masz., l., k.9

89. Barok, Klasycyzm; spis ilustracji
Rkp., sz. k.16

90. Klasycyzm galicyjski; notatki, wypisy źródłowe i bibliograficzne
Rkp. i masz., l., k.47 + 10 fot.

91. Kobierce; wypisy archiwalne /AGAD, Arch.Skarbowe, Bibl.Czartoryskich/, notatki bibliograficzne, notaty
Rkp., l., k.83 + 1 wycinek z gazety

92. Pasy polskie; wypisy archiwalne /AGAD, Arch.Popielów/, notaty, korespondencja
Rkp. i masz., l., k.37 + 8 fot. + odbitki prac

93. Persjarnia słucka; wypisy archiwalne /Arch. Nieświeskie i Tyzenhausów/
Rkp., l., k.35

94. Tkaniny, hafciarstwo; wypisy z arch. warszawskich i lwowskich, notatki bibliograficzne
Rkp., l., k.133 + 2 wycinki z prasy

95. Ceramika; wypisy źródłowe /AGAD, Arch. w Jabłonnie, Arch. Popielów/, notatki bibliograficzne
Rkp., l., k.45 + 6 ilustracji + 6 wycinków prasowych

96. Ormianie; notaty, wypisy źródłowe /Arch.lwowskie/
Rkp., l., k.62 + 3 fot.

97. Sztuka ruska; notaty, notatki bibliograficzne
Rkp., l., k.11

98. Ławra Poczajowska; notaty
Rkp., sz. k.10 /6-10 k.niezapisane/ + l., k.1 + 3 fot.

99. Wpływ kultury wschodu na twórczość polską; wypisy archiwalne /AGAD, Bibl.Czartoryskich, Arch.m.Lwowa, Bibl. Dzieduszyckich/, notaty
Rkp., l., k.26

100. Orient w polskiej kulturze artystycznej; notaty
Rkp., l., k.15 + 13 fot.

101. Sarmatyzm; notatki bibliograficzne
Rkp., l., k.9 + 1 wycinek z prasy.

102. Ossolineum; notaty
Rkp., l., k.8

F o t o g r a f i e

103. Rokoko I /Bełz, Buczacz, Dukla - ilustracje z "Lwowska rzeźba rokokowa"/
Szt.106

104. Rokoko II /Hodowica, Horodenka/
Szt.45

105. Rokoko III /Lwów/
Szt. 107

106. Rokoko IV /Mikulice, Mikołajów, Monasterzyska, Muzeum Narodowe w Warszawie, Nawaria/
Szt.64

107. Rokoko V /Podhorce, Przemyśl, Stanisławów, Tarnopol/
Szt. 46

108. Lwów i okolice
Szt. 162

109. Malarstwo lwowskie
Szt. 92

110. Rzemiosło artystyczne i rzeźba barok-klasycyzm
Szt. 82

111. Barok rzymski
Szt. 37

112. Galeria Stanisława Augusta
Szt. 82

113. Sobiesciana
Szt. 102

114. Pasy polskie
Szt. 87

115. Pasy wschodnie
Szt. 82

116. Kobierce
Szt. 170

117. Ormianie
Szt. 130

118. Broń
Szt. 23

119. Buzdygan Sanguszków /Notaty, korespondencja, l., k.13/
Klisze 3 + 13 fot.

120. Fotografie obrazów zabytków architektury, rzeźby /niezidentyfikowane/
Szt. 82

121. j.w.
Szt. 263

122. Album fotografii dawnych mistrzów
Szt. 100

123. Południowa Francja i Hiszpania /podróż T.M. w r. 1929/.
Szt. 61

124. Grecja /Podróż T.M. w 1929 r./
Szt. 88

125. Hiszpania /Podróż T.M. w 1930 r./
Szt. 80

126. Włochy /Podróż T.M. w 1932 r./
Szt. 29

127. Klisze i błony fotogr., głównie zabytków sztuk i wnętrz mieszkalnych
Szt. 44

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ

A. Organizacja nauki

128. Kandydatury Stanisława Gąsiorowskiego, Zygmunta Batowskiego i Stefana Komornickiego do PAU. Korespondencja
1939, rkp., masz., l., k.4

129. Ustawa muzealna
1945, masz., l., k.15

130. Mieczysław Gębarowicz. Starania T.M. o sprowadzenie do Polski
1946, masz., l., k.5

131. Instytut Polski w Rzymie. Uwagi
1946, masz., l., k.3

132. Praca w Komisjach PAN
1952-1953, masz., l., k.29

133. Materiały Komitetu Teorii i Historii Sztuki
1952 - 1953, masz., pow., l., k.297

134. Instytut Sztuki
1952, masz.pow., l., k.39

B. Działalność wydawnicza

135. "Dawna Sztuka" zeszyt IV. Artykuły: G.Ficco, J.Kostrzewskiego, T.M. /patrz j.24/. Recenzje: K.Bulasa, T.M. /patrz j.50-51/
1939, rkp., masz. druk., l., k.90 + 7 fot.

136. Korespondencja i umowy z wydawnictwami
1950-1959, masz.pow., l., k.70

C. Działalność pedagogiczna

137. Spisy studentów. Korespondencja z dziekanatem i rektorem Uniw. Jag.
1951 - 1955, rkp., masz., l., k.17 + 1 fot.

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

138. Metryka, odpis, wyciąg
1878, rkp., masz., l., k.3

139. Świadectwa szkolne i uniwersyteckie
1889 - 1904, rkp. i druk., l., k.15 + indeks

140. Dokumenty dotyczące pracy w adwokaturze
1900 - 1931, rkp., masz., sz. i l., k.33

141. Świadectwa pracy zawodowej: Ossolineum, Państwowe Zbiory Sztuki na Wawelu, Uniwersytet Jagielloński, Polska Akademia Nauk
1940 - 1955, masz., l., k.22

142. Zaproszenia do udziału w pracach Towarzystw Naukowych, PAU i PAN
1927-1955, masz., l., k.17

143. Odznaczenia państwowe, dyplomy
1919-1955, druk, l., k.3 + legitymacja

144. Zaproszenie na XV Kongres Sztuki Irańskiej i Archeologii
1935, druk, l., k.4

145. Poświadczenie obywatelstwa, paszport, legitymacja służbowa
1940-1956, druk, l., k.2 + sztuk 8

146. Ankiety personalne
1940-1954, rkp., l., k.13

147. Charakterystyka własnej twórczości
1954, masz., l., k.20

148. Papiery dotyczące starań o emeryturę
1951, masz., l., k.12 + legitymacja

149. Życiorysy
1944-1954, rkp., masz., l., k.2

150. Nekrolog
1956, druk, l., k.1

151. Fotografie rodzinne
Szt. 37

IV. KORESPONDENCJA

A. Wychodząca do poszczególnych osób

152. Ameisenowa Zofia
B.m., b.d., rkp., l.1, k.1

153. Aga-Oglu Mehmet
Lwów, 1932-1935, rkp. i masz., l.7, k.7

154. Batowska Natalia
Kraków, 1946-1956, rkp., l.8, k.9

155. Bednarski W.
Lwów, b.d., masz., l.1, k.1

156. Bochnak Adam
B.m., 1952, rkp., l.1, k.1

157. Boeck Wilhelm
B.m., 1939-1943, rkp., l.3, k.3

158. Borchard Paul
B.m., 1937-1938, rkp., l.5, k.9

159. Brückman Stanisława
B.m., 1953-1954, rkp., l.2, k.2

160. Dutkiewicz Józef
B.m., 1949, masz., l.1, k.1

161. Etham Halil
B.m., 1934, rkp., l.1, k.1

162. Feulner Adolf
B.m., 1935, rkp., l.4, k.5

163. Ficco Giuseppe
Kraków, b.d., rkp., l.1, k.1

164. Filipowiczowa Wanda
B.m., 1937, rkp., l.1, k.1

165. Galauna
Lwów, 1938, rkp., l.1, k.1

166. Gąsiorowski Stanisław
Lwów, 1938, rkp., l.1, k.2

167. Grotowska Helena
B.m., 1938, rkp., l.1, k.1

168. Kączkowski B.
B.m., 1937, rkp., l.1, k.1

169. Kępiński Zdzisław
Kraków, 1945-1953, masz., l.1, k.1

170. Kutrzeba Stanisław
Kraków, 1932, rkp., l.1, k.1

171. Lanckorońska Karolina
Kraków, 1955, rkp., l.2, k.2

172. Lehman Robert
Lwów, 1934-1935, rkp. i masz., l.3, k.3

173. Lewicki Marian
B.m., 1955, rkp., l.1, k.1

174. Lorentz Stanisław
B.m., 1951, masz., l.2, k.2

175. Łoziński Jerzy
B.m., 1955, rkp., l.1, k.1

176. Mamboury Ernest
B.m., 1938, rkp., l.1, k.1

177. Mayer August L.
B.m., 1938, rkp., l.1, k.1

178. Mieszkowski Bronisław
B.m., 1949, masz., l.1, k.1

179. Nitsch Kazimierz
B.m., b.d., rkp., l.1, k.1

180. Owsepjan Garegin
B.m., b.d., rkp., l.1, k.1

181. Pagaczewski Julian
B.m., 1937, rkp., l.1, k.1

182. Pajączkowski Franciszek
B.m., 1954, rkp., l.1, k.1

183. Réau Louis
B.m., 1933, rkp., l.2, k.2

184. Sanguszkowa Konstancja
B.m., 1931-1933, rkp., l.3, k.3

185. Sotheby
Lwów, 1937, rkp., l.1, k.1

186. Starzyński Juliusz
B.m., 1953, rkp., l.1, k.1

187. Szablowski Jerzy
Lwów, 1930, masz., l.1, k.1

188. Szeptycki Andrzej
B.m., b.d., rkp., l.1, k.1

189. Tatarkiewicz Władysław
Kraków, 1948, rkp., masz., l.2, k.2

190. Tomkiewicz Władysław
B.m., 1931, 1953 i b.d., l.3, k.3

191. Turzański-Kahanowicz Aleksander
Lwów, 1936-1937, rkp. masz., l.2, k.2

192. Vollmer Hans
B.m., 1935, l.1, k.1

193. Zajączkowski Ananiasz
B.m., 1953, rkp., l.1, k.1

194. Zendralli A.M.
B.m., 1934-1935, l.5, k.5

B. Korespondencja wychodząca do instytucji

195. American Institute for Iranian Art
Lwów i b.m. 1932, 1935 i b.d., rkp. masz., l.7, k.8

196. Direktor Gosudarstwiennogo Muzeja Feodosia
B.m., 1932, rkp., l.1, k.1

197. Dyrekcja Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu
Kraków, 1953-1955, rkp., l.10, k.10

198. Instytut Historii Sztuki
Kraków, 1948, masz., l.1, k.1

199. Kapituła Metropolitalna Katedry Krakowskiej
Kraków, 1956, masz., l.1, k.1

200. Muzeum w Tarnowie
B.m., 1950, l.1, k.1

201. Państwowy Instytut Sztuki
Kraków, 1950-1955, rkp., masz., l.3, k.4

202. Państwowy Zakład Emerytalny
Kraków, 1951, rkp., l.1, k.1

203. Polska Akademia Nauk
Kraków, 1953, rkp., l.1, k.1

204. Towarzystwo Naukowe Warszawskie
B.m., 1950, masz., l.1, k.1

205. Wydawnictwo "Sztuka"
Kraków, 1954-1955, rkp., l.9, k.15

206. Wydawnictwo Zakładu im. Ossolińskich
Kraków, 1955, rkp., l.2, k.2

207. Zarząd Funduszu Kultury Narodowej
Kraków, 1933, rkp., l.1, k.1

C. Korespondencja wpływająca od osób

208. Adamowicz Tadeusz
Warszawa, 1954, rkp., l.2, k.2

209. Akinian-Nersew P.
Wienne, 1932-1934, rkp., masz., l.6, k.6

210. Ameisenowa Zofia
Kraków, 1949, rkp., l.2, k.2

211. Andrzejewska H.
B.m., b.d., rkp., l.1, k.1

212. Bachulski Aleksy
Radość, 1936, rkp., l.1, k.3

213. Bandura Ludwik
Hamburg, 1931, masz., l.1, k.1

214. Baranowski Bohdan
B.m., 1948, rkp., l.1, k.1

215. Barsamow Nikołaj S.
Feodosja, 1933, rkp., l.5, k.6

216. Batowska Natalia
Warszawa, 1936, rkp., l.1, k.2

217. Batowski Zygmunt
Warszawa, 1930-1944, ib.d., rkp., l.13, k.15, fot.20

218. Bednarski Stanisław
Kraków, 1928, masz., l.2, k.2

219. Białkowski Leon
Lublin, 1933, rkp., l.1, k.2

220. Białostocki Jan
Warszawa, 1951, masz., l.1, k.1

221. Blumówna Helena
Paryż i Kraków, 1938, 1955, rkp., l.2, k.5

222. Bocheński Zbigniew
Kraków, 1931-1956, rkp., masz., l.5, k.5

223. Bochnak Adam
Kraków, Ciężkowice, 1935-1952, rkp., masz., l.22, k.30

224. Boeck Wilhelm
Potsdam, 1939, rkp., masz., l.2, k.2

225. Bohdziewicz Piotr
Warszawa, 1951, rkp., l.1, k.1

226. Borchardt Paul
München, 1937-1938, masz., l.8, k.9

227. Branicka Adamowa
Roś, 1933, rkp., l.1, k.1

228. Brokl Kazimierz
Szepetówka, Lwów, 1909-1937, rkp., l.11, k.12

229. Brückman Stanisława
Wrocław, 1953-1954, rkp., l.2, k.2

230. Brzeski Tadeusz
Kokpekty, Londyn, 1941, 1955, rkp., l.2, k.2

231. Buczkowski K.
Kraków, 1938, rkp., l.1, k.1

232. Bulanda Stanisław
Tarnów, 1932, rkp., l.1, k.2

233. Bulas Kazimierz
Lanckorona, Rzym, 1933, 1947-1948, rkp., masz., l.6, k.6

234. Chranicki Jan
Gdańsk, 1953, rkp., l.1, k.1

235. Chreptowitch-Bonteneff
Clumart, 1932, rkp., l.1, k.1

236. Chrzanowska Paulina
Tarnów, 1948-1950, masz., l.2, k.2

237. Chrzanowscy Tadeuszowie
Kraków, 1952, rkp., l.1, k.1

238. Czernicowa Wanda
B.m., 1955, rkp., l.1, k.1

239. Demitrowski Jakób
Bełz, 1935 ib.d., rkp., l.2, k.3

240. Depczyński Wincenty
Tarnogród, 1953-1954, rkp., l.2, k.3, fot.2

241. Dettloff Szczęsny
Poznań, 1945, rkp., l.1, k.1

242. Devechy Helena
Wrocław, 1949, rkp., masz., l.1, k.1

243. Dłużniewska Irena
Poznań, 1938, rkp., l.1, k.2

244. Dmochowski A.
Płock, 1937, 1938, rkp., l.2, k.2

245. Dobrowolski Tadeusz
Kraków, 1953-1957, rkp., masz., l.3, k.3

246. Dutkiewicz Józef
Lublin, Kraków, Siena, 1935-1949, rkp., masz., l.3, k.3

247. Dzieduszycki Włodzimierz
Warszawa, 1953, rkp., masz., l.1, k.1

248. Eckhardt Joanna
Zakopane, Poznań, 1937-1952, rkp., l.3, k.5

249. Estreicher Karol
Kraków, 1934-1938, rkp., l.3, k.4

250. Ettinger Paweł
Moskwa, 1926-1947, rkp., l.9, k.11

251. Ezzabal P.
Wiedeń, 1933, rkp., l.1, k.1

252. Fic Urban Atanazy
Lwów, Żółkiew, 1939, rkp., masz., l.2, k.2

253. Filipowiczowa Wanda
Warszawa, 1933, rkp., l.1, k.1

254. Fiocco Villino
B.m., b.d., rkp., l.1, k.1

255. Foerster C.F.
Berlin, 1926, masz., l.1, k.1

256. Galamie T.
Kaunas, 1938, rkp., l.1, k.1

257. Gąsiorowski Stanisław
Kraków, 1929-1939, rkp., l.13, k.20

258. Gawarecki Henryk
Lublin, 1951, rkp., l.1, k.1

259. Gawroński St.
Warszawa, 1931, rkp., l.1, k.1

260. Gębarowicz Mieczysław
Insbruck, Lwów, 1939-1956 i 3 b.d., rkp., l.17, k.18

261. Gembarzewski Bronisław
Warszawa, 1931-1935, masz., l.2, k.2

262. Gieysztor Aleksander
Lwów, 1955, rkp., l.1, k.1

263. Gilewicz Aleksy
Przemyśl, 1936, rkp., l.1, k.2

264. Glinka Jan
Wilanów, 1954, masz., l.2, k.2

265. Górkiewicz Marian
Wrocław, 1949, masz., l.1, k.1

266. Grosso Orlando
Genewa, 1932, masz., l.1, k.1

267. Grotowska Helena
Łódź, 1948, rkp., l.2, k.2

268. Guerquin Bohdan
Warszawa, 1955, rkp., l.1, k.2

269. Hahn
Monachium, 1931, masz., l.1, k.1

270. Halil Etham
Istambuł, 1934, masz., l.1, k.1

271. Hamlin Chauncey J.
New York, 1948, masz., l.1, k.9

272. Hafstaengl Franz
Monachium, 1926, masz., l.1, k.1

273. Hay E.
Żółkiew, 1939-1943, rkp., l.3, k.5

274. Hornung Zbigniew
Kraków, 1942, rkp., l.1, k.2

275. Horodyski Bogdan
Warszawa, 1954, rkp., l.1, k.2

276. Iwanicki Karol
Warszawa, 1937, rkp., l.1, k.2

277. Jabłonowska Jadwiga
B.m., 1929, rkp., l.2, k.3 + 1 fot.

278. Jędrzejowicz Jan
Skierniewice, 1939, rkp., l.1, k.1

279. Jodkowski Józef
Grodno, Warszawa, 1937-1948, rkp., masz., l.9, k.10

280. Jurjewicz Paweł
Izbice, 1931, masz., l.1, k.1

281. Kączkowski B.
Warszawa, 1937, masz., l.1, k.1

282. Kaczkowski Witold
Warszawa, 1939, rkp., l.2, k.2

283. Kanty Jan
Lublin, b.d., rkp., l.1, k.2

284. Kaprocki B.
Stanisławów, 1936, rkp., l.1, k.2

285. Karwasińska Jadwiga
Warszawa, 1936, 1951, rkp., l.2, k.3

286. Kiernicki Kasper
Hodowica, 1930, rkp., l.1, k.1

287. Kolankowski Ludwik
Toruń, 1953, rkp., l.1, k.1

288. Komasiewicz Franciszek
Stanisławów, 1934-1935, rkp., l.2, k.2

289. Komornicki Stefan
Kraków, 1931-1937, masz., l.6, k.6

290. Konieczny Kazimierz
Warszawa, 1951, rkp., masz., l.1, k.1 + 1 fot.

291. Korsak Karol
B.m., 1938, rkp., l.1, k.1

292. Kotula Rudolf
Lwów, 1920, rkp., l.1, k.1

293. Kowalski Tadeusz
Kraków, 1935, 1936, rkp., l.2, k.3

294. Krasiński Edward
Warszawa, 1933, rkp., l.2, k.2

295. Krasicki August
Lesko, 1928, rkp., l.1, k.2

296. Kulczycki
Lwów, 1931, rkp., l.1, k.2

297. Kutrzeba Stanisław
Kraków, 1931-1934, masz., l.4, k.4

298. Kwolek Jan
Przemyśl, 1933, 1938, rkp., l.2, k.2

299. Lanckorońska Karolina
Rzym, Londyn, 1935-1955, rkp., masz., l.6, k.6

300. Lauterbach Alfred
Warszawa, 1939, rkp., l.1, k.1

301. Lewicka Irena
Kraków, 1955, rkp., l.1, k.1

302. Lewicki Marian
B.m., b.d., rkp., l.1, k.1

303. Lehman Robert
Nowy York, 1935, masz., l.1, k.1

304. Lorentz Stanisław
Wilno, Warszawa, 1934-1955, rkp., masz., l.11, k.11

305. Loret Maciej
Marina Pietrasanta, 1930, rkp., l.1, k.1

306. Łopatto Walerian
Istambuł, 1931-1932, masz., l.2, k.3

307. Łoziński Jerzy Z.
Warszawa, 1954-1955, rkp., masz., l.2, k.2

308. Makowiecki Tadeusz
1936, rkp., l.1, k.2

309. Marczak Michał
Dzików, 1926-1928, rkp., l.4, k.5

310. Markiewicz Marian
Warszawa, 1951, rkp., l.1, k.1

311. Marxen Jan
Lwów, 1939, rkp., l.1, k.1

312. Maszkowska Bożenna
Warszawa, 1953-1955, l.5, k.19

313. Mayer August L.
Paryż, 1938, rkp., l.2, k.2

314. Mejro Danuta
Kraków, 1938, rkp., l.5, k.8

315. Michałowski Józef
Rzym, 1939, rkp., masz., l.3, k.3

316. Mieszkowski Bronisław
Sopot, 1949-1954, rkp., masz., l.4, k.4

317. Molè Vojesłav
Kraków, 1937, 1956, rkp., l.2, k.2

318. Morawski Jan
Lwów, Kamionka-Lipnik, Wiedeń, 1904, 1915, rkp., l.3, k.8

319. Morawski Jan jr
Londyn, 1955, rkp., l.1, k.1

320. Morelowski Marian
Wilno, 1938, rkp., l.2, k.5

321. Mycielski Jerzy
Rzeszów, 1926 i b.d., rkp., masz., l.2, k.7

322. Mycielski Zygmunt
Warszawa, 1955, rkp., l.1, k.1

323. Nahapetian Gabriele
Wenecja, 1933, 1935, rkp., l.2, k.2

324. Nawrocki Robert
Milwaukee, 1955, rkp., l.1, k.1

325. Olizar Andrzej
Rafałówka, Warszawa, 1938, rkp., l.2, k.3

326. Otto Maria
Warszawa, Rudy Raciborskie, 1956, rkp., l.2, k.3

327. Owsepjan Garegin
Eczmiadzin, 1933-1934, rkp., l.3, k.4

328. Pagaczewski Julian
Kraków, Ciężkowice, 1933-1937, rkp., masz., l.17, k.40

329. Pajączkowski Franciszek
Wrocław, 1954-1955, masz., l.3, k.3

330. Pawłowski Bronisław
Świder, 1939, rkp., l.1, k.1

331. Piwocki Ksawery
Lublin, Warszawa, 1931-1953, masz., l.3, k.3

332. Polaczkówna Helena
Lwów, 1937, rkp., l.1, k.1

333. Pope Artur Upham oraz redakcja "Survey of Persian Art"
Londyn, Nowy York, 1932-1948, masz., l.31, k.35

334. Potocka Krystyna
Kraków, 1925, rkp., l.1, k.2

335. Przeworski Stefan
Warszawa, 1938, masz., l.1, k.1

336. Przybysławski Kazimierz
Uniż, 1936, rkp., l.1, k.2

337. Przyrembel Zygmunt
Warszawa, 1935-1942, rkp., masz., l.4, k.4

338. Raczyński Józef
Rzym, 1939, masz., l.1, k.1

339. Reychman Jan
Warszawa, 1951, masz., l.1, k.1

340. Rewski Zbigniew
Łuck, Warszawa, 1934-1956, rkp., masz., l.7, k.12

341. Rychlewska Maria
B.m., 1953, rkp., l.1, k.1

342. Rypka J.
Praga, 1938, masz., l.1, k.1

343. Ryszard R.St.
Zakopane, Kraków, 1934-1948, rkp., l.3, k.4

344. Ryszkiewicz Andrzej
Warszawa, 1955, rkp., masz., l.2, k.2

345. Ryziński Benjamin
Rzym, 1938-1939, rkp., l.3, k.4

346. Sanguszkowa K.Z.
Gumniska, 1933-1936, rkp., l.4, k.7

347. Sawicka Stanisława
Warszawa, 1946-1953. rkp., l.5, k.8

348. Scipio Roman
Kraków, 1947, rkp., l.1, k.1

349. Semkowicz Władysław
Rzym, Wilno, Lwów, Kraków, 1903-1944, rkp., l.7, k.8

350. Sičynskyj Volodymyr
Praga, 1932, 1936, rkp., l.2, k.2

351. Siemiątkowski Jerzy
Toruń, 1955, rkp., l.1, k.1

352. Skałkowski Adam
Poznań, 1927, rkp., l.1, k.1

353. Skierkowska Elżbieta
Warszawa, 1953, rkp., l.1, k.1

354. Skruteń Józefat
Żółkiew, 1935, rkp., l.2, k.2

355. Strugowa Najada
Madryt, Warszawa, 1925, 1928, rkp., l.2, k.3

356. Słuszkiewicz Eugeniusz
Toruń, Lwów, 1954 i b.d., rkp., masz., l.3, k.7

357. Solski Tadeusz
Lwów, Wrocław, 1945-1955, rkp., l.7, k.9

358. Soubise-Bisier Gustaw
Warszawa, 1931, rkp., l.1, k.1

359. Staich Władysław
Kraków, 1931, rkp., l.1, k.1

360. Starzyński Juliusz
Warszawa, 1933 ib.d rkp., l.4, k.7

361. Stroynowski Leonard
Kraków, 1928, rkp., l.2, k.1

362. Strzałecki A.
Warszawa, 1931, masz., l.1, k.1

363. Strzałkowa Maria
Kraków, 1955, rkp., l.1, k.3

364. Suchodolski Witold
Leningrad, 1927, rkp., l.1, k.1

365. Świerz - Zaleski Stanisław
Kraków, 1937, rkp., l.2, k.2

366. Szablowski Jerzy
Warszawa, 1937, 1938, rkp., l.3, k.3

367. Szachno-Romanowicz Stanisław
Warszawa, 1932, 1938, rkp., l.3, k.3

368. Szeptycki Andrzej
Lwów, Podlute, 1928-1932, rkp., masz., l.3, k.3

369. Tarnowski Zdzisław
Kraków, 1926, masz., l.1, k.1

370. Tatarkiewicz Władysław
Warszawa, Kraków, Wenecja, 1928-1955, rkp., l.17, k.19

371. Tomkiewicz Stanisław
Kraków, Warszawa, 1928-1953 i b.d. rkp., masz., l.6, k.6

372. Turzański-Kahanowicz Aleksander
Detroit, Lwów, 1936, masz., l.2, k.3

373. Tyszkiewicz Benedykt
Wilanów, 1949, 1950, masz., l.2, k.2

374. Tyszkowski Kazimierz
Wiedeń, 1928, rkp., l.1, k.1

375. Vollmer Hans
Lipsk, 1935, masz., l.1, k.1

376. Walicki Michał
Warszawa i b.m. 1954-1955, rkp., masz., l.4, k.5

377. Walkowski Jan
Krzeszowice, 1934, rkp., l.3, k.4

378. Wdowiszewski Zygmunt
Warszawa, Wiedeń, 1936-1943 i b.d., rkp., masz., l.8, k.11

379. Wędkiewicz Stanisław
Kraków, Warszawa, Paryż, 1934-1955, rkp., masz., l.4, k.4

380. Wegner Jan
Nieborów, 1948, rkp., l.1, k.1

381. Wierzbicki Emil
Warszawa, 1935 i b.d., rkp., l.4, k.6

382. Wierzbicki Marek
Leningrad, 1933, rkp., l.2, k.3

383. Willaume Julian
Poznań, 1938, rkp., l.1, k.1

384. Wiśniewski Jan
Borkowice, 1929, rkp., l.1, k.2 + 1 fot.

385. Wójciak Marian
Wrocław, 1956, rkp., l.1, k.1

386. Wojciechowski Jarosław
Warszawa, 1939, rkp., l.1, k.2

387. Zachwatowicz Jan
B.m., 1952, rkp., l.1, k.1

388. Zajączkowski Ananiasz
Kraków, Warszawa, 1932-1955, rkp., masz., l.6, k.6

389. Zamoyska Maria
Klemensów, 1938, rkp., l.1, k.1

390. Zawadzki Wacław
Warszawa, 1955, rkp., l.1, k.2

391. Zdziarska R.
Warszawa, 1955, rkp., l.2, k.2

392. Zendralli A.M.
Chur, 1934, 1935, rkp., l.2, k.3

393. Zieliński Józef
Stanisławów, 1936, masz., l.1, k.2

394. Zucchini Guido
Bolonia, 1939, masz., l.1, k.1

395. Żarnowski Józef
Florencja, Paryż, 1939, 1947, masz., l.2, k.2

396. Żygulski Zdzisław
Konstantynopol, 1956, rkp., l.1, k.1

D. Korespondencja wpływająca od instytucji

397. Archiwum Archidiecezialne w Poznaniu
Poznań, 1934, masz., l.1, k.1

398. Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie
Warszawa, 1930, 1953, masz., l.2, k.2

399. Archiwum Państwowe w Gdańsku
Gdańsk, 1949, masz., l.1, k.1

400. Artystyczno Fotograficzna Pracownia
Kraków, 1931, masz., l.2, k.2

401. Bibliothek der Museen
Berlin, 1926, masz., l.1, k.1

402. Biblioteka Narodowa
Warszawa, 1948, masz., l.1, k.1

403. Biblioteka Ordynacji Zamojskiej
Warszawa, 1933, rkp., l.1, k.1

404. Biblioteka Uniwersytecka
Warszawa, 1930, rkp., l.1, k.1

405. Biographical Encyclopedia of the World
Nowy York, 1947, masz., l.1, k.2

406. Chambre de Commerce de Lyon Musée Historique des Tissus
Lyon, 1931, rkp., l.4, k.6

407. Deutscher Verein für Kunstwissenschaft
Berlin, 1935, masz., l.1, k.1

408. Fürst Johann Liechtenstein'sche Zentralkanzlei
Wiedeń, 1927, 1928, masz., l.2, k.2

409. Kurier Warszawski
Warszawa, 1930, masz., l.1, k.1

410. Librairie Nationale d'Art et d'Histoire
Bruksela, 1926, masz., l.1, k.1

411. Konservatorskija Metropoličeskaja Komisja
Lwów, 1932, masz., l.2, k.2

412. Ministerstwo Kultury i Sztuki, PIS
Warszawa, 1954, 1955, masz., l.2, k.4

413. Muzeum Narodowe
Poznań, 1953, masz., l.1, k.1

414. Muzeum Świętokrzyskie
Kielce, 1948, masz., l.1, k.1

415. Muzeum Uniwersyteckie Sztuki i Archeologii
Kraków, 1930, rkp., l.1, k.1

416. Polnomocnoe Predstavitelstvo SSSR
Warszawa, 1932, 1933, masz., l.2, k.2

417. PAN Zakład im.Ossolińskich Biblioteka
Wrocław, 1953, masz., l.1, k.1

418. Polskie Towarzystwo Heraldyczne
Warszawa, 1931, masz., l.1, k.1

419. Polskie Towarzystwo Historyczne
Kraków, 1945, masz., l.1, k.1

420. Prezydium WRN Wydział Kultury
Kielce, 1953, masz., l.1, k.1

421. Regierung des Generalgouvernements Amt für die Pflege Alter Kunst, Ausenstelle Warschau
Warszawa, 1943, masz., l.2, k.2

422. Sekcja Fotograficzna Związku Studentów Architektury
Lwów /Politechnika/, 1935, rkp., l.1, k.1

423. Soprintendenza Alle Gallerie
Florencja, 1948, rkp., l.1, k.3

424. Stadtgeschichtliches Museum
Frankfurt n.Menem, 1935, masz., l.4, k.4

425. Textile Museum of the District of Columbia
Washington, 1932, masz., l.1, k.1

426. Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemyślu
Przemyśl, 1934-1936, rkp., l.2, k.2

427. University of Michigan
Ann Arbor, 1934-1937, masz., l.9, k.9

428. Urząd Wojewódzki Krakowski Wydział Administracyjny Oddział Sztuki
Kraków, 1932, masz., l.1, k.1

429. Wydawnictwo "Sztuka"
Warszawa, 1953-1955, masz., l.9, k.9

430. Zakład im.Ossolińskich
Wrocław, 1953-1955, masz., l.6, k.6

431. Związek Muzeów w Polsce
Kraków, 1945, masz., l.1, k.1

V. MATERIAŁY O TWÓRCY SPUŚCIZNY

432. /Zofia Wygodzka/ Tadzio w oczach siostry
B.d., rkp., i masz., l., k.52

433. Recenzje wewnętrzne z prac T.M. Dwie anonimowe i W.Molé
1954-1956, masz., l., k.7

434. Józef Dutkiewicz: Tadeusz Mańkowski wspomnienia pośmiertne
5 egzem., masz., l., k.15

435. Władysław Tatarkiewicz: Tadeusz Mańkowski
1956, masz., l., k.8

VI. MATERIAŁY RODZINNE

436. Stefania Mańkowska. Korespondencja wpływająca i wychodząca
1956-1960, masz., l., k.65

437. Dokumenty osobiste matki /Jadwiga M./ ojca /Włodzimierz M./ i siostry /Zofia Wygodzka/
masz., l., k.8

438. Fotografie matki, ojca, siostry i dziadka T.M.
szt. 11

439. Notatnik Józefa Łozińskiego /dziadka T.M./, fotografia i pośmiertna wzmianka w prasie
1854-1897, szyte, k.47

VII. MATERIAŁY OSÓB OBCYCH

440. List wydawnictwa Art and Archeology do Mieczysława Gębarowicza
Washington, 1927, masz., l., k.1

441. Arthur Pope w Warszawie
1932, druk, l., k.1

442. Władysław Tatarkiewicz: Wycieczka na Wołyń
1936, rkp., l., k.3 + 12 fot.

443. Fotografie znajomych T.M.
szt. 16

444. j.w. album
szt. 95

Aneks

445. Odbitki prac Tadeusza Mańkowskiego
druki, k.163

Olimpia Staroń

MATERIAŁY WIKTORA ORMICKIEGO

Wiktor Rudolf Ormicki syn Fryderyka Wilhelma Nussbauma i Salomei z Ameisenów urodził się 1 lutego 1898 r. w Staroniwie, woj. lwowskie /w życiorysie, znajdującym się w Archiwum U.J., W.O. podaje Kraków jako miejsce swojego urodzenia/.

W maju 1916 r. ukończył gimnazjum im. Króla Jana III Sobieskiego w Krakowie. Lata 1916-1922 spędził w służbie wojskowej, do r. 1918 w armii austriackiej, od r. 1918 w armii polskiej.

Z końcem marca 1922 r., na własną prośbę, został zwolniony z wojska w stopniu porucznika i zapisał się na Wydział Filozoficzny U.J. Studiował geografię, geologię, statystykę i ekonomię u prof. prof. L.Sawickiego, Wł.Szajnochy, J.Smoleńskiego, W.Goetla, J. Nowaka, Wł.Kumanieckiego i A.Hajdla.

Od października 1922 r. do grudnia 1923 pracował w Instytucie Geograficznym U.J. jako wolontariusz; w tym czasie, w czerwcu 1923 złożył egzamin pedagogiczny. Od grudnia 1923 do 30 sierpnia 1929 r. był zatrudniony w I.G. jako młodszy asystent, a od 1 września tego roku jako starszy asystent. W 1924 r. dokonał zmiany nazwiska Nussbaum na Ormicki. W czerwcu 1926 r. uzyskał na podstawie rozprawy "Eksport drzewa w dorzeczu Dunajca i Popradu", stopień doktora filozofii.

Od chwili powołania do życia "Wiadomości Geograficznych" był ich współpracownikiem, a od listopada 1928 r. prowadził redakcję samodzielnie. Dnia 30 maja 1927 r. został współpracownikiem Komisji Geograficznej PAU.

W r. 1930 Ministerstwo WR i OP zatwierdziło uchwałę Rady Wydziału Filozoficznego habilitującą go jako docenta geografii gospodarczej na Wydziale Filozoficznym UJ po przedłożeniu rozprawy "Życie gospodarcze kresów wschodnich Rzeczypospolitej Polskiej". W.O. prowadził w tym okresie na UJ wykłady i ćwiczenia z zakresu dydaktyki geografii gospodarczej, ćwiczenia proseminaryjne z geografii fizycznej, kartografii i metodyki samodzielnej pracy badawczej oraz seminarium geografii gospodarczej.

W.O. był bardzo czynnym uczonym, współpracował m.in. z Instytutem Pedagogicznym w Katowicach i z Instytutem Badań Spraw Narodowościowych, brał udział w krajowych i międzynarodowych konferencjach geografów. Znane też były jego pogadanki radiowe na tematy gospodarcze i społeczno-polityczne, które wygłaszał w latach 1927-1933.

Bibliografia prac O. do roku 1939 obejmuje blisko 150 pozycji.

Tę ożywioną działalność naukową tragicznie przerwał wybuch II wojny światowej. Wywieziony wraz z liczną grupą pracowników naukowych UJ do obozu koncentracyjnego w Sachsenhausen, później do Dachau, wreszcie do Mauthausen, został tam zamordowany przez Niemców dn. 17 września 1941 r.

Spuściznę naukową W.O. Archiwum PAN zakupiło od wdowy Ireny Ormickiej w 1956 r. Nie obejmuje ona całego dorobku naukowego. Jednakże mimo fragmentaryczności niektórych zachowanych opracowań, są to najczęściej pozycje niepublikowane, a ich aktualność jest nadal żywa.

Objętość materiału wynosi 0,93 mb.

Uporządkowanie spuścizny stanowiło dosyć poważny problem, ponieważ materiał był przemieszany, brak było nie tylko dat i paginacji, ale i tytułów poszczególnych opracowań.

Spuściznę podzielono na pięć zasadniczych grup: I. materiały twórczości naukowej, II. materiały działalności dydaktycznej, naukowej i organizacyjnej, III. korespondencja, IV. materiały biograficzne, V. materiały obce. W grupie I. wyodrębniono dwie podgrupy: A. prace naukowe, B. materiały warsztatowe.

Prace naukowe zgrupowano według ich tematyki. Na pierwszym miejscu w inwentarzu wpisane są opracowania o treści ogólno-geograficznej /j. 1-16/. Dalej idą opracowania z zakresu demografii, a więc ruchu naturalnego ludności, migracji wewnętrznych i emigracji oraz urbanizacji /j. 17-38/. Na końcu /j. 39-52/ znalazły się prace o tematyce gospodarczej i społecznej. Wśród nich uwagę zwracają rękopisy pogadanek radiowych, w których W.O. popularyzował zagadnienia geograficzne, gospodarcze i społeczne.

Największą objętościowo /ok. 100 pozycji/ i najciekawszą jest podgrupa materiałów warsztatowych. W.O. zgromadził ogromną ilość danych statystycznych i innych informacji dotyczących wszystkich interesujących go zagadnień. Materiały te uporządkowano według kryteriów przyjętych dla prac naukowych. Tak więc w obrębie materiałów dotyczących zagadnień demograficznych, usystematyzowano również pozycje dotyczące struktury wyznaniowej i narodowościowej ludności /j.75-81/. Materiały dotyczące spraw gospodarczych uszeregowano w następujący sposób: rolnictwo /wraz z zagadnieniami ludnościowymi/, hodowla, handel i rzemiosło, szkolnictwo, zagadnienia gospodarki światowej i na końcu bibliografia.

Materiały działalności dydaktycznej, naukowej i organizacyjnej są słabo reprezentowane w spuściźnie. Na uwagę zasługują tu monografie gospodarcze powiatów województwa poleskiego, które przypuszczalnie opracowane zostały jako zadania seminaryjne, pod kierownictwem W.O. i stanowiły zapewne część materiałów źródłowych do książki "Życie gospodarcze kresów wschodnich Rzeczypospolitej Polskiej", Kraków 1929.

Materiał biograficzny w spuściźnie stanowią jedynie dwie notatki napisane przez W.O. Kompletny materiał biograficzny znajduje się w Archiwum UJ w Krakowie.

W grupie korespondencji na szczególną uwagę zasługują listy Stanisława Srokowskiego. Jest ich ponad 50. Są one cennym źródłem naukowym, informują bowiem o sprawach geografii gospodarczej w Polsce w okresie międzywojennym, a nadto pozwalają bliżej poznać obu uczonych.

Przy opracowaniu wstępu wykorzystano materiały spuścizny oraz akta personalne W.O. przechowywane w Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego /Senat-Personalia S.II.619/.

Wspomnienia pośmiertne ogłoszone były w "Przeglądzie Geograficznym" t.XIX, 1939/1945 i w "Dzienniku Polskim" z dnia 23 marca 1945 r. Pewne szczegóły wnoszą wydawnictwa poświęcone sprawie uwięzienia i wywiezienia pracowników naukowych U.J. do obozów hitlerowskich, jak J.Gwiazdomorski, Wspomnienia z pobytu w Sachsenhausen, Kraków 1945, S.Urbańczyk, Uniwersytet za kolczastym drutem, Kraków 1946, a ostatnio J.Zaborowski i S.Poznański, Sonderaktion Krakau, Warszawa 1964.

Przegląd zawartości inwentarza

I	Materiały twórczości naukowej		1 - 142
	A. Prace naukowe	1 - 52	
	B. Materiały warsztatowe	53 - 142	
II	Materiały działalności dydaktycznej, naukowej i organizacyjnej		143 - 154

III	Materiały biograficzne		155
IV	Korespondencja		156 - 188
	A. Wychodząca	156 - 162	
	B. Wpływająca	163 - 188	
V	Materiały obce		189 - 190

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

A. Prace naukowe

1. Szkolny podręcznik geografii
   b.d., masz., l., k.170, brak str. 82-86
2. Szkolny podręcznik geografii
   fragmenty i notatki
   b.d., masz., l., k.83
3. Wiadomości z geografii ogólnej i kartoznawstwa
   część szkolnego podręcznika geografii
   b.d., rkp., l., k.21
4. Recenzja szkolnego podręcznika geografii
   1936, masz., l., k.11
5. Dydaktyka geografii gospodarczej
   fragmenty pracy; notatki
   b.d., rkp., l., k.114
6. Ćwiczenia na globusie
   fragmenty pracy; wypisy z literatury niemieckiej, bibliografia
   b.d., rkp., l., k.42
7. Fragment niezidentyfikowanej pracy o mapie
   b.d., rkp., l., k.25

8. Studia nad geograficznym rozmieszczeniem insolacji
szkic artykułu, notatki
b.d., rkp., l., k.18

9. Górne Polskie dorzecze Dunajca i Popradu
fragment
b.d., rkp., l., k.30

10. Krajobraz jako dzieło rąk ludzkich
artykuł
b.d., masz., l., k.4

11. Ważniejsze zadania geografii agrarnej w Polsce
konspekt artykułu
b.d., rkp., l., k.4

12. Kartografia bonitacji powierzchni ziemi
artykuł w języku polskim i niemieckim
1934, rkp., masz., l., k.6

13. Die kartographische Darstellung der Bonitierung der Erdoberfläche
dwie wersje artykułu
1934, masz., l., k.4

14. Fizyczna mapa świata /1:25 000 000/
recenzja
1937, masz., l., k.6

15. Mapa warstwicowa Karpaty Polskie/1:300 000/
recenzja, korespondencja
1936, masz., l., k.4

16. Encyklopedia Nauk Politycznych
hasła geograficzne oprac. przez W.O., list S.Srokowskiego
1936, masz., l., k.18

17. Praca na temat ruchu ludności w Polsce, bez tytułu
b.d., rkp., masz., l., k.185

18. Ruch ludności w latach 1921-1931 /Północne stoki Beskidów między Dunajcem a Sanem/ oraz gęstość zaludnienia i ruch budowlany
artykuł
b.d., masz., l., k.34

19. Artykuł na temat ruchu naturalnego ludności w Polsce i w Niemczech, bez tytułu
1939, masz., l., k.11

20. Urywki artykułu o demo-ekonomicznej sytuacji w Polsce
b.d., rkp., l., k.5

21. Pojemność ludnościowa województw południowo-wschodnich i program badań nad pojemnością ludnościową w latach 1921-1931
Konspekt pracy; notatki
b.d., rkp., l., k.12

22. Wędrówki wewnętrzne w Polsce
artykuł
1934, rkp., l., k.3

23. Szanse polskiego osadnictwa na Ziemiach Wschodnich
konspekt artykułu
b.d., rkp., l., k.9

24. Fragment pracy na temat migracji, o nieustalonym tytule
1939, rkp., l., k.13

25. Zagadnienie emigracji w Polsce
dwie wersje artykułu
b.d., rkp., k., k.11

26. Gospodarcze znaczenie emigracji
artykuł, notatki
b.d., masz., l., k.9

27. Dziedziny emigracyjne w Polsce /1922-1937/
artykuł, diagram
b.d., pow., sz., k.21

28. Nasilenie wychodźtwa zagranicznego w latach 1926-1937
diagram
b.d., pow., l., k.1

29. Migracje elementu polskiego w świetle form kulturalnych i cywilizacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem gospodarczych
artykuł
b.d., rkp., l., k.30

30. Tablice statystyczne polskich wędrówek zagranicznych w latach 1918-1937 /oparte na materiałach GUS/
artykuł
1939, pow., l., k.27

31. Polacy w Niemczech
konspekt artykułu
b.d., rkp., l., k.8

32. Gospodarcze i ludnościowe tło polskich dążeń kolonialnych
artykuł
b.d., masz., l., k.33

33. Czy i dlaczego potrzebujemy kolonii
artykuł
b.d., masz., l., k.16

34. Kolonie dla Polski
artykuł
1937, masz., l., k.9

35. Postępy urbanizacji w Polsce
artykuł
b.d., masz., l., k.10

36. Rzut oka na przebieg urbanizacji w Polsce w latach 1921 - 1931
artykuł
b.d., masz., l., k.38

37. Dynamiczna mapa gęstości zaludnienia
dwie wersję opisu mapy w jęz. polskim i tłum. w jęz.niemieckim
1934, rkp., masz., l., k.8

38. Problem przeludnienia światowego
konspekt artykułu, notatki bibliograficzne, tłumaczenie artykułu o Komisji Międzynarodowej Unii Geograficznej dla badań przeludnienia
1939, rkp., masz., l., k.14

39. Dwa rozdziały pracy o nieustalonym tytule
rozdz.I "Metodyka procentowych przeliczeń celem przedstawienia stosunków między kulturami i uprawami", rozdz. II "Metodyka przeliczeń celem rozpoznania stosunków hodowlanych".
b.d., rkp., l., k.13

40. Użytkowanie ziemi na Śląsku
fragment konspektu
b.d., rkp., l., k.4

41. Górny Śląsk
konspekty wykładów lub artykułów
b.d., rkp., l., k.11

42. Kresy Wschodnie w organiźmie gospodarczym Polski
artykuł
b.d., rkp., l., k.49

43. Zależność najnowszego podziału administracyjnego Polski od fizjografii
notatki dla dyskusji
b.d., rkp., l., k.6

44. O możliwości opanowania bezrobocia w Polsce
artykuł
b.d., masz., l., k.7

45. Pogadanki radiowe z lat 1927-1933 na tematy związane z gospodarką i kulturą Polski
1927-1933, rkp., l., k.74

46. Pogadanki radiowe z lat 1927-1933 dotyczące zagadnień gospodarki światowej
1927-1933, rkp., l., k.183

47. Pogadanki radiowe z lat 1927-1933 zatytułowane "Przegląd geograficzno-gospodarczy"
1927-1933, rkp., l., k.224

48. Konspekty artykułów i odczytów na tematy społeczno-polityczne, gospodarcze i kulturalne Polski i świata z lat 1926-1939
1926-1939, rkp., l., k.97

49. Wybrane zagadnienia gospodarki światowej
krótkie szkice popularno-naukowe
b.d., rkp., l., k.42

50. Zniszczenie gospodarki światowej przez Wielką Wojnę i próby jej restytucji
konspekt
b.d., rkp., l., k.6

51. Organizacja turystyki we Włoszech
niezakończony artykuł
b.d., rkp., l., k.8

52. Socjalizm a religia
Szkic artykułu, wypisy z literatury
b.d., rkp., l., k.2

B. Materiały warsztatowe

53. Terminologia geograficzna
wypisy i notatki bibliograficzne z literatury światowej
b.d., rkp., l., k.26

54. Las w związku z morfologią ziemi
notatki
b.d., rkp., l., k.4

55. Reforma kalendarza
chilijski projekt kalendarza, korespondencja
1937, masz., l., k.7

56. Wycieczki po wschodnich i południowych regionach Polski
notatki, 1 szkic doliny rz.Łososiny
1926-1937, rkp., sz., k.135

57. Wycieczka wakacyjna po kresach wschodnich
notatki
b.d., rkp., l., k.91

58. Wycieczka do Włoch i Wschodniej Trypolitanii
notatki
b.d., masz., l., k.12

59. Geografia gospodarcza Belgii
notatki
b.d., rkp., l., k.30

60. Sprawa mapy etnograficznej Ukrainy W. Kubijowicza 1931 r. oraz mapy etnograficznej załączonej do pracy L. Wasilewskiego pt. "Skład narodowościowy państw europejskich z 1934 r."
wycinki prasowe, korespondencja
b.d., druk, l., k.9

61. Gęstość zaludnienia na 1 km^2 i przyrost rzeczywisty w Polsce w latach 1895-1936
zestawienia statystyczne
b.d., rkp., l., k.19

62. Płodność ogólna i spółczynnik rodności w Polsce w latach 1900-1930
zestawienia statystyczne, notatki
b.d., rkp., l., k.3

63. Ruch naturalny w Polsce w latach 1921-1931 według krain geograficznych
zestawienia statystyczne, notatki
b.d., rkp., l., k.15

64. Przeliczenie ruchu naturalnego za okres 1921-1931 dla podziału administracyjnego z dn. 1.VI.1932 r.
zestawienia statystyczne, notatki
b.d., rkp., l., k.23

65. Rzeczywisty i naturalny przyrost ludności wiejskiej i miejskiej w Polsce w latach 1923-1936
zestawienia statystyczne, notatki
b.d., rkp., l., k.55

66. Przyrost rzeczywisty na 1 km^2 w 1931 r.
zestawienia statystyczne
b.d., rkp., l., k.7

67. Dzieci urodzone w Polsce w latach 1917-1918 według spisu z 1931 r. /wieś/
zestawienia statystyczne
b.d., masz., l., k.17

68. Urodzenia i śmiertelność dzieci w latach 1927-1933
zestawienia statystyczne, notatki, diagram
b.d., rkp., l., k.12

69. Ruch ludności w województwie krakowskim w latach 1921-1931
zestawienia statystyczne, notatki
b.d., rkp., l., k.11

70. Rzeczywisty ruch ludności w Karpatach Polskich w latach 1900-1931
zestawienia statystyczne
b.d., rkp., l., k.8

71. Urodzenia i zgony w powiecie Krosno w latach 1926-1936
zestawienia statystyczne
b.d., rkp., l., k.2

72. Ruch naturalny ludności w miastach Inowrocław, Częstochowa i Bielsko w latach 1921-1935
zestawienia statystyczne, korespondencja
b.d., rkp., masz., l., k.13

73. Problem przeludnienia /na podstawie danych z lat 1919-1931/
sprawozdanie z badań nad przeludnieniem Polski, notatki
b.d., rkp., l., k.25

74. Przyrost naturalny według struktury wyznaniowej w województwach wschodnich, krakowskim i Beskidach w latach 1921-1934.
zestawienia statystyczne
b.d., rkp., l., k.23

75. Struktura wyznaniowa ludności miast i gmin wiejskich w województwach południowych Polski w latach 1921-1931
zestawienia statystyczne
b.d., rkp., l., k.57

76. Struktura wyznaniowa małżeństw w województwach południowo-wschodnich i wschodnich /z wyj. poleskiego/ w latach 1931-1932
tablice statystyczne
1932, rkp., l., k.138

77. Struktura narodowościowo-wyznaniowa w gminach miejskich województw wschodnich według danych z lat 1931, 1932 i 1934.
tablice statystyczne
b.d., masz., l., k.96

78. Struktura wyznaniowa ludności na obszarze Górnego Śląska w granicach Rzeczypospolitej
tablice statystyczne opracowane na podstawie danych z 1910 r.
b.d., rkp., l., k.14

79. Struktura wyznaniowa ludności niektórych powiatów województwa krakowskiego z r. 1910
tablice statystyczne
b.d., rkp., l., k.8

80. Struktura wyznaniowa ludności w poszczególnych powiatach województwa lwowskiego według podziału administracyjnego z 1931 i 1934 r.
tablice statystyczne
b.d., masz., l., k.121

81. Struktura wyznaniowa ludności Distrikt Kraków, Radom, Warszawa
tablice statystyczne
b.d., masz., l., k.3

82. Pochodzenie ludności miasta Lwowa na podstawie spisu ludności z dn. 9 grudnia 1931 r.
praca naukowa Edwarda Tomaszewskiego
b.d., masz., l., k.57

83. Polskie osadnictwo na kresach południowo-wschodnich
mapka
b.d., rkp., l., k.1

84. Problem narodowości i osadnictwa na kresach wschodnich
notatki z rozmów z przedstawicielami władz państwowych
1937, rkp., l., k.18

85. Niedobór ludności polskiej w województwach wschodnich
zestawienia statystyczne
b.d., rkp., l., k.69

86. Emigracja z Polski w latach 1921-1937
tabele statystyczne i zestawienia, bilans płatniczy emigracji w latach 1920-1927, notatki
b.d., rkp., l., k.86

87. Statystyka emigracyjna na rok 1937
miesięczne zestawienia statystyczne
1938, rkp., l., k.70

88. Konspekty trzech artykułów niezidentyfikowanego autora dotyczące roszczeń kolonialnych Polski
b.d., masz., l., k.17

89. Naukowy Instytut Emigracyjny i Kolonialny
broszury opracowane przez Adama Jarzynę i Gustawa Załęckiego, wycinki prasowe
1931, druk., sz., k.79

90. Procesy urbanizacyjne w Polsce w latach 1921-1931
tablice statystyczne, diagramy i notatki
b.d., rkp., masz., l., k.127

91. Ruch budowlany w Polsce w okresie 1921-1931
program I Polskiego Kongresu Mieszkaniowego z 1937 r.
zestawienia statystyczne, diagramy, wycinki prasowe
b.d., masz., l., k.37

92. Materiały dotyczące charakterystyki Miast Polskich za okres 1921-1931
tablice statystyczne
b.d., rkp., l., k.19

93. Zagadnienia ludnościowe w niektórych państwach Europy w latach 1924-1937
zestawienia statystyczne, notatki
b.d., rkp., l., k.6

94. Problem Niemców poza granicami Rzeszy Niemieckiej
broszurki, korespondencja, notatki
1931-1932, rkp., druk., l., sz., k.70

95. Zaludnienie wsi w Polsce
zestawienia statystyczne, diagramy
b.d., rkp., l., k.43

96. Rozmieszczenie ludności małorolnej w Polsce /na podstawie spisu ludności z r. 1931/
tablice statystyczne opracowane przez Henryka Jaworskiego
1937, rkp., l., k.6

97. Możliwości pracy na roli i w lesie w latach 1929-1933
tablice statystyczne, notatki
b.d., rkp., l., k.15

98. Gęstość ludności rolniczej zamieszkałej na wsi na 100 ha
zestawienia statystyczne, notatki
b.d., rkp., l., k.10

99. Stosunki rolne i struktura ludności na Śląsku w latach 1925-1935
tablice statystyczne, notatki, korespondencja
b.d., rkp., masz., l., k.36

100. Wykaz gmin na Orawie z podziałem powierzchni i stanu ludności według ostatniego spisu
1924, rkp., l., k.1

101. Ludność rolnicza w powiecie dąbrowskim, kolskim i tureckim
tablice statystyczne opracowane na podstawie spisu ludności z 1931 r.
1936, rkp., l., k.32

102. Zagadnienia intensyfikacji rolnictwa
bibliografia, wypisy, notatki, diagramy
1928, rkp., masz., l., k.46

103. Gospodarka agrarna w Polsce w l. 1924-1925
zestawienia statystyczne
b.d., rkp., l., k.10

104. Zapas ziemi nadającej się na cele reformy rolnej
zestawienie statystyczne
b.d., masz., l., k.18

105. Powierzchnia gospodarstw rolnych w Polsce w latach 1930 - 1932
zestawienia statystyczne dla powiatów
b.d., rkp., l., k.11

106. Użytkowanie gruntów w Polsce w latach 1930-1935
zestawienia statystyczne
b.d., rkp., masz., l., k.86

107. Obszar pastwisk w procentach użytków rolnych
tablice statystyczne
b.d., rkp., l., k.14

108. Struktura posiadania gruntów na Ziemiach Wschodnich /według danych Statystyki Produkcji Rolnej z 1931 r./
artykuł opracowany pod kierownictwem dr Ludwika Grodzickiego w Instytucie Gospodarczym Ziem Wschodnich
b.d., pow., l., k.33

109. Struktura agrarna południowych regionów Polski
zestawienia statystyczne, diagramy
1932, rkp., l., k.38

110. Mała i wielka własność ziemska na Śląsku w r. 1932
tablice statystyczne
b.d., rkp., l., k.65

111. Struktura agrarna Śląska /w latach 1932-1933/
tablice statystyczne
b.d., masz., l., k.31

112. Zestawienia plonów i ogólnych zbiorów w gospodarstwach posiadających poniżej i powyżej 50 ha ogólnego obszaru dla powiatów województwa krakowskiego z lat 1935-1937
spisy GUS
1937, rkp., l., k.256

113. Użytkowanie gruntów we wsiach powiatów Nowy Sącz, Nowy Targ
arkusze posiadłości gruntowej
b.d., rkp., l., k.21

114. Użytkowanie ziemi i struktura rolna w powiecie Równe i w powiatach przyległych w latach 1932-1934
tablice i obliczenia statystyczne
b.d., rkp., l., k.26

115. Struktura gospodarstw rolnych w powiecie Nowy Sącz
tablice statystyczne
b.d., rkp., l., k.36

116. Struktura gospodarstw rolnych w niektórych gminach powiatu Nowy Sącz
tablice statystyczne, obliczenia
b.d., rkp., l., k.63

117. Produkcja i konsumpcja zbóż chlebowych w Polsce w latach 1923-1935
notatki, zestawienia statystyczne, diagram
b.d., rkp., l., k.15

118. Import, eksport i produkcja ziemniaków w Polsce w latach 1926-1930
tablice statystyczne
b.d., rkp., l., k.214

119. Uprawa roślin pastewnych w Polsce w latach 1924-1938
zestawienie statystyczne, diagramy, notatki
1939, rkp., l., k.21

120. Wywóz siana z Polski w latach 1925-1932
zestawienia statystyczne i notatki
b.d., rkp., l., k.19

121. Produkcja zbóż, handel mąką, zaludnienie wsi w województwie krakowskim w latach 1925-1935
tablice statystyczne, mapka wspólnot gruntowych
b.d., rkp., l., k.11

122. Obrót żytem, pszenicą i mąką pomiędzy województwem krakowskim a pozostałymi regionami Polski
wykazy statystyczne opracowane na podstawie przewozów PKP w latach 1925-1934
b.d., rkp., l., k.63

123. Urzędy katastralne w województwie krakowskim i części lwowskiego
mapka w skali 1:1 500 000 opracowana przez Czesława Trybowskiego
b.d., rkp., l., k.1

124. Hodowla bydła rogatego /1907-1935/, nierogacizny i produkcja mięsa wieprzowego w r. 1933 w Polsce
zestawienia statystyczne, diagram
b.d., rkp., l., k.69

125. Wykazy zwierząt spędzanych na targi w miesiącach I-VII 1937 r. w poszczególnych powiatach województwa krakowskiego
b.d., rkp., masz., l., k.135

126. Rejestracja zwierząt gospodarskich w województwie krakowskim w r. 1922
wykazy GUS
b.d., rkp., druk, l., k.176

127. Rodzaje produkcji i zatrudnienia w województwie lwowskim
tablice statystyczne
b.d., masz., l., k.32

128. Ilość rzemieślników w poszczególnych powiatach województwa krakowskiego według podziału na gminy zbiorowe na podstawie list imiennych w r. 1933.
opracowane zestawienia statystyczne
1936, masz., sz., k.16

129. Struktura zawodowa ludności powiatu dąbrowskiego w województwie krakowskim
tablice statystyczne
b.d., rkp., l., k.10

130. Handel okrężny w województwach wschodnich
zestawienia statystyczne, notatki
b.d., rkp., l., k.31

131. Memoriał w sprawie przeprowadzenia spisu sfer wpływów dla stacji wszystkich kolei żelaznych w Rzeczypospolitej Polskiej
memoriał, notatki
b.d., rkp., l., k.13

132. Majątek narodowy i dochód społeczny
tablice statystyczne; notatki, korespondencja
b.d., rkp., l., k.34

133. Wycinki prasowe z lat 1934 - 1938 /dotyczące zagadnień gospodarczych i demograficznych/
1934-1938, druk. l., k.30

134. Ankieta szkolna dotycząca zdrowia i odżywiania młodzieży
formularze statystyczne, diagramy, notatki, korespondencja
1938, rkp., masz., l., k.27

135. Szkolnictwo średnie w województwie krakowskim i kieleckim w roku szkolnym 1937-1938
zestawienia statystyczne, mapka
b.d., rkp., masz., l., k.37

136. Porozumienia gospodarcze w Ejszyszkach
artykuł inż. Borysa Kremera
b.d., druk., l., k.8

137. Międzynarodowa Konferencja Ekonomiczna
notatki
1927, rkp., l., k.11

138. Morska żegluga światowa
Dane statystyczne, notatki
b.d., rkp., l., k.7

139. Notatki i wypisy bibliograficzne
b.d., rkp., l., k.292

140. Polska Informacja Polityczna
pięć numerów czasopisma z lat 1936-1937
1936-1937, pow., sz., k.20

141. Statuty towarzystw i organizacji społecznych:
Kasy im.Mianowskiego z 1920 r., Instytutu Bałtyckiego z 1926 i z 1928 r., Związku Obrony Kresów Zachodnich z 1929r., Polskiego Towarzystwa Emigracyjnego z 1930 r., Rady Organizacyjnej Polaków z Zagranicy z 1931 r., Ligi Morskiej i Kolonialnej z 1931 r.
1920-1931, druk., masz., sz., k.63

142. Notatki i materiały niezidentyfikowane
b.d., rkp., masz., l., k.73

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI DYDAKTYCZNEJ, NAUKOWEJ I ORGANIZACYJNEJ

143. Organizacja pracy katedry geografii Uniwersytetu Jagiellońskiego
Konspekty wykładów, wykazy tematów prac seminaryjnych i magisterskich
1933, rkp., l., k.79

144. Zadania i organizacja Seminarium Emigracyjnego
notatki i korespondencja
b.d., rkp., l., k.6

145. Studium krajobrazu w geografii gospodarczej
konspekt wykładów w II trymestrze r.akad. 1930/31, notatki bibliograficzne
1930-1931, rkp., l., k.50

146. Polesie
monografie gospodarcze powiatów opracowane na seminariach W.O.
b.d., masz., l., k.132

147. Polesie
/c.d./
b.d., masz., l., k.301

148. Polesie
/c.d./
b.d., masz., l., k.276

149. Sadownictwo w kotlinie sądeckiej w latach 1928-1933
notatki i diagramy do pracy magisterskiej
b.d., rkp., l., k.17

150. Program II Roku Instytutu Pedagogicznego w Katowicach
konspekt programu, tematy prac dyplomowych; notatki
b.d., rkp., l., k.23

151. Główna Pracownia Geograficzna I/nstytutu/ P/edagogicznego/ na Śląsku. /Potrzeba Pracowni, projekty jej organizacji i program działania/
/referat ?/
b.d., rkp., l., k.24

152. Programy i propozycje geograficznych badań regionów Polski
memoriał, zestawienie tematów, notatki, korespondencja
1931, rkp., masz., l., k.12

153. Projekty nowego podziału administracyjnego Polski
notatki, mapy
b.d., rkp., l., k.8

154. Perspektywy słowiańskiej współpracy naukowej na polu geografii gospodarczej
referat na konferencji geografów państw słowiańskich
1931, rkp., l., k.7

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

155. /Notatki biograficzne/
b.d., rkp., l., k.2

IV. KORESPONDENCJA

A. Wychodząca

156. Bałański /?/
Dyrektor Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie
b.d., rkp., l., k.2

157. Deutsche Auslandinstitut, Stuttgart
b.d., rkp., l.1, k.1

158. Direction der Industrie-und Handelskammer
1931, b.m. rkp., jęz.niem., l.1, k.1

159. Kuratorium Towarzystwa Instytutu Pedagogicznego w Katowicach
1934, masz., l.1, k.1

160. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
b.d., rkp., l.1, k.1

161. Starosta w Pińsku
b.d., rkp., l.1, k.1

162. /Listy do osób nieustalonych/
1937 i b.d., rkp., masz., l.2, k.3

B. W p ł y w a j ą c a

163. American Geographical Society, New York
1935, masz., jęz.ang., l.1, k.1

164. Biuro Regionalnego Planu Zabudowania Północnej części Województwa Pomorskiego, Gdynia
1939, masz., l.1, k.1

165. Buławski Rajmund, Katowice
1938, rkp., l.1, k.1

166. Chmielewski Mieczysław, Warszawa
1938, masz., l.1, k.1

167. Deutsches Konsulat, Kraków
1930, masz., jęz.niem., l.1, k.1

168. Dyrekcja Okręgu Kolei Państwowych, Wilno
1936, masz., l.1, k.1

169. Institut für Weltwirtschaft und Seeverkehr an der Universität, Kiel
1931, masz., l.1, k.1

170. Instytut Badań Spraw Narodowościowych, Warszawa
1935-1937, rkp., masz., l.2, k.2

171. Instytut Pedagogiczny, Katowice
1934, masz., l.1, k.1

172. Instytut Śląski, Katowice
1935, masz., l.1, k.1

173. Izba Przemysłowo-Handlowa, Kraków
1938, masz., l.1, k.1

174. Komisja Naukowych Badań Ziem Wschodnich, Warszawa
1934, masz., l.1, k.1

175. Kuszlik Karol, Mysłowice
1931, masz., l.1, k.1

176. Ministerstwo Spraw Zagranicznych
1937, masz., l.1, k.1

177. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
1934, 1936, masz., l.2, k.2

178. Okręgowy Urząd Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego, Kraków
1939, masz., l.1, k.5

179. Petermanns A. dr, Gohta
1935, masz., jęz.niem., l.1, k.1

180. Philip George a. Son Ldt. London
1931, masz., l.1, k.1

181. Polski Instytut Badania Zagadnień Ludnościowych, Warszawa
1937, rkp., l.1, k.1

182. Polski Związek Zachodni, Poznań
1935, masz., l.2, k.3

183. Rada Organizacyjna Polaków z Zagranicy, Warszawa
b.d., masz., l.1, k.1

184. Srokowski Stanisław, Warszawa
1931-1935, rkp., l.54, k.64

185. Śląskie Biuro Statystyczne, Katowice
1938, masz., l.1, k.1

186. Zarząd Główny Zrzeszenia Polskich Nauczycieli Geografii, Poznań
1939, masz., l.1, k.1

187. Zarząd Wołyńskiego Okręgu Związku Nauczycielstwa Polskiego, Równe
1935, masz., l.1, k.1

188. Nieustalony korespondent, naczelnik wydziału Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Warszawa
1935, masz., l.1, k.1

V. MATERIAŁY OBCE

189. /Stanisław Srokowski/
życiorys S.S., list S.S. do Ludomira Sawickiego
1928, masz., l., k.5

190. 40-lecie naukowej pracy Eugeniusza Romera
notatka napisana przez niezidentyfikowanego autora
b.d., rkp., l., k.1

Anna Marciniak
Archiwum PAN
Oddział w Poznaniu

MATERIAŁY EDWARDA SCHECHTLA

Edward Schechtel urodził się 13 października 1886 r. w Kołomyi. Zamiłowania przyrodnicze wykazywał już jako uczeń gimnazjum klasycznego we Lwowie. Od 1904 r. poświęcił się studiom zoologicznym na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu lwowskiego. Słuchał tam m.in. wykładów prof. Benedykta Dybowskiego i pod jego wpływem skoncentrował swoje zainteresowania na badaniach faunistycznych, w szczególności - ichtiologicznych. W 1906 r. prof. Dybowski opuścił katedrę zoologii, a następcą jego został prof. Józef Nusbaum - Hilarowicz, który zorganizował dobrze wyposażoną pracownię biologiczną. Praca pod kierunkiem tego profesora umożliwiła Schechtlowi pogłębienie jego specjalizacji - tj. hydrobiologii.

Jeszcze przed ukończeniem studiów S. ogłosił w 1910 r. dwie prace dotyczące fauny roztoczy wodnych /Hydropajęczaków - Hydracarina/. Wzbudziły one zainteresowanie wybitnych specjalistów europejskich - m.in. Siga Thora /Norwegia/ i Karola Vietsa /Niemcy/. W czasie studiów S. wyjechał do Triestu na kurs biologii morza /pod kierunkiem prof. Cori'ego/, pracował też w muzeum przyrodniczym w Wiedniu.

Studia uniwersyteckie ukończył w 1911 r. i dalej poświęcił się ichtiologii i rybactwu. W rozwoju tych gałęzi kładł duży nacisk na powiązanie podstaw teoretycznych z praktyką hodowlaną. Uzyska-

nie stypendium Wydziału Krajowego we Lwowie umożliwiło młodemu naukowcowi wyjazd na dalsze studia do Berlina. W latach 1912-1913 był kolejno słuchaczem Landwirtschaftliche Hochschule, a później - Tierärztliche Hochschule. Korzystał przede wszystkim z pracowni rybackiej prof. Paulusa Schiemensa, brał udział w licznych wycieczkach badawczych organizowanych przez tego ichtiologa. W 1913 r. udał się na dłuższy staż hodowlany do słynnego czeskiego gospodarstwa stawowego w Trzeboni. W tym czasie ogłosił dalsze 2 prace poświęcone hydropajęczakom i uzyskał stopień doktora filozofii.

Po wybuchu I wojny światowej, wcielony do armii austriackiej, dostał się na front włoski. Odkomenderowany do wojskowej pracowni epidemiologicznej, przyswoił sobie sumiennie metodykę prak bakteriologicznych, która w przyszłości okazała się bardzo pomocną w badaniach nad schorzeniami ryb karpiowatych.

W latach 1917-1919 pracował jako ichtiolog w Krajowym Towarzystwie Rybackim w Krakowie. W latach 1919-1922 zorganizował Wydział Rybacki w Ministerstwie Rolnictwa i Reform Rolnych i był jego naczelnikiem.

Mianowany profesorem nadzwyczajnym objął w grudniu 1923 r. nowoutworzoną na wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego - katedrę rybactwa przemianowaną później, dzięki jego zabiegom, na katedrę rybactwa i łowiectwa. W trudnych warunkach organizował powierzoną mu placówkę dydaktyczną i naukową, nie zaniedbując pracy twórczej; w 1925 r. wydał dodatnio ocenioną pracę pt.: "Łosoś i troć", a później wiele innych publikacji dotyczących ryb łososiowatych. W oparciu o gospodarstwa stawowe w Wielkopolsce, a szczególnie doświadczalne gospodarstwo przyzakładowe na Golęcinie, opracował zagadnienia dotyczące hodowli i patologii karpia oraz metod intensyfikacji produkcji stawowej. Szeroko popularyzował wiedzę, szczególnie w redagowanym przez siebie piśmie "Rybak Polski"; był

także ekspertem w dziedzinie higieny wód. W latach 1931-1932 był dziekanem Wydziału Rolniczo-Leśnego U.P., a potem delegatem do Senatu Akademickiego. W latach 1925-1934 przeprowadzał badania terenowe nad rozmieszczeniem i ochroną bobrów w Polsce. Prace te były finansowane przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i częściowo inspirowane przez ówczesnego Delegata Ministra W.R. i O.P. do spraw ochrony przyrody - prof. Władysława Szafera. Zamierzonej monografii bobra Schechtel nie napisał, usystematyzował tylko w 1943 r. zebrany materiał.

Po wybuchu II wojny światowej S. został aresztowany przez okupantów we wrześniu 1939; więziony zrazu jako zakładnik, zimą 1940 roku wysiedlony został na teren Kielecczyzny, gdzie pracował jako robotnik w gospodarstwie pstrągarskim w Złotym Potoku. Mimo ciężkich warunków i tam gromadził obserwacje i zapiski.

Wśród pierwszych profesorów wrócił do Poznania w marcu 1945 r. wkładając - mimo nadwerężonego zdrowia - wiele pracy w odbudowę i reorganizację Wydziału Rolniczo-Leśnego oraz obiektów doświadczalnych uczelni. W tym czasie S. prowadził liczne kursy szkoleniowe rybackie. Był członkiem komisji dla spraw zagospodarowania Ziem Odzyskanych, gdzie opracowywał zagadnienia rybactwa i łowiectwa. W latach 1945-1951 pełnił funkcję Łowczego Wojewódzkiego i przewodniczącego Wojewódzkiej Rady Łowieckiej.

W roku 1947 mianowany został profesorem zwyczajnym Uniwersytetu Poznańskiego. Od roku 1951 kierował Katedrą Rybactwa Wyższej Szkoły Rolniczej i prowadził nadal wykłady z rybactwa, łowiectwa i fizjologii zwierząt domowych.

W latach 1949-1956 był sekretarzem Wydziału Matematyczno - Przyrodniczego Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, a także jednym z najczynniejszych członków Komisji Biologicznej oraz Komisji Nauk Rolniczych i Leśnych towarzystwa. Pracował również nad za-

inicjowanym przez prof. Zygmunta Moczarskiego słownikiem terminologii biologicznej. W 1956 r. został odznaczony krzyżem oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zmarł 24 maja 1957 roku.

Spuścizna rękopiśmienna S. zakupiona została przez Archiwum Polskiej Akademii Nauk w listopadzie 1960 r. od wdowy, p. Bogny Schechtel. Materiały /około 0,30 mb./ ułożone były w teczkach w układzie rzeczowym i opatrzone spisem tymczasowym.

Prace porządkowe nad zespołem przeprowadzono w okresie od grudnia 1962 roku do września 1963 r. Spuścizna zawiera prace naukowe, wykłady, materiały warsztatowe itp., które usystematyzowano według następującego układu: A - Łowiectwo i ochrona przyrody, B - Rybactwo, C - Entomologia, D - Fizjologia i hodowla zwierząt domowych, E - Materiały obce oraz mapy w załączniku. W ramach każdej z tych grup zastosowano kolejność: prace, wykłady, materiały warsztatowe, korespondencja i inne.

Zachowana korespondencja dotyczy prawie wyłącznie badań nad stanowiskami bobra. Część, zawierającą m.in. informacje o poszczególnych stanowiskach, sam twórca spuścizny potraktował jako materiał warsztatowy, włączając ją do notatek ze swoich obserwacji; przy czym prawie dla każdego stanowiska sporządził małą obwolutę. Przy porządkowaniu /j. 7 i 8/ nadano tym stanowiskom układ terytorialny. Wewnątrz obwolut ułożono najpierw notatki S., a potem informacje korespodencyjne, nadając listom /i licznym załącznikom/ kolejność chronologiczną. Reszta korespondencji ma charakter nieco bardziej ogólny. Jest to korespondencja z Państwową Radą Ochrony Przyrody w Krakowie, w tym - z Delegatem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do spraw ochrony przyrody - prof. Wł.Szaferem /w sprawie: monografii bobra, ochrony bobrów oraz delegacji S./, z której utworzono oddzielną jednostkę /j. 10/, również w układzie chronologicznym. Aby przy takim podziale spuścizny ujawnić nazwiska /nazwy/ adresatów i nadawców 221 listów, wykonano indeks alfabetyczny korespondentów S., który załączono jako aneks na końcu inwentarza. Ze względu na dużą ilość odpisów z korespondencji P.R.O.P., powstała także konieczność objęcia jej ogólnym indeksem korespondentów.

Ślady materiałów biograficznych oraz dotyczących działalności naukowej, organizacyjnej i społecznej zachowały się na odwrocie kart skryptu "Rybactwo" /j. 14-16 k. od 1-156, 162-194, 198-216, 219 i nn./, gdzie napotkać można zaproszenia, zawiadomienia, programy /m.in. kursów rybackich/ oraz korespondencję, bilanse i zaświadczenia Polskiego Związku Łowieckiego itp. Większość wyżej wymienionych materiałów ze względu na format uległa podziałowi i przemieszaniu, co uniemożliwiło sporządzenie indeksu.

Spuścizna zawiera nieliczne i fragmentaryczne materiały obce. Prace norweskiego entomologa, dr Siga Thora /dotyczące hydropajęczaków norweskich/ potraktowano jako materiał warsztatowy, mimo że wśród nich przeważają drukowane nadbitki drobnych artykułów. Dążąc do zebrania wszystkich artykułów S.Thora o hydropajęczakach, S. kolekcjonował odbitki, na których oprócz dedykacji autora są jego uwagi rękopiśmienne. W razie niemożności uzyskania pewnych druków, S. sporządzał odpisy, tłumaczenia, streszczenia i wypisy, nadając tym materiałom kolejność chronologiczną. Pozostawiając układ twórcy spuścizny utworzono z wyżej wymienionych materiałów dwie jednostki.

W spuściźnie zachowały się mapy terenów dawnych województw wschodnich Polski - przeważnie niemieckie, austriackie i rosyjskie mapy wojskowe z okresu I wojny światowej. Materiał kartograficzny podzielono na trzy grupy. Pierwszą stanowią mapy wykorzystane przez S. i opatrzone rękopiśmiennymi oznaczeniami z naniesieniem stano-

wisk bobra. Zakwalifikowano je jako materiał warsztatowy i umieszczono w j.9 /7 sztuk/. Drugą grupę tworzą mapy, zawierające niezidentyfikowane oznaczenia rękopiśmienne; zostały one zebrane w "załączniku", w j.33 /4 szt./. Resztę map /16 szt./, bez jakichkolwiek oznaczeń wyłączono ze spuścizny do kolekcji kartograficznej APAN.

Charakter spuścizny wymagał systematyzacji nietypowej, dla której brakowało wzorów w poprzednio opracowywanych w APAN inwentarzach spuścizn. Wiele kłopotu przysporzyło prawidłowe rozdzielenie obu redakcji wykładu "Fizjologia zwierząt domowych" równocześnie wykorzystywanych i uzupełnianych. Jako aneks do inwentarza sporządzono "Indeks alfabetyczny korespondentów Edwarda Schechtla i Państwowej Rady Ochrony Przyrody". Listy P.R.O.P. dotyczą tych samych spraw /tj.: bobry i ich ochrona/, co właściwa korespondencja prof. Schechtla, a nierzadko pochodzą od /lub skierowane są do/ tych samych osób czy instytucji. Pod uwagę brano każdą osobę lub instytucję, niezależnie od tego czy była ona odbiorcą, czy nadawcą listów S. - względnie P.R.O.P. Hasło "P.R.O.P." w indeksie oznacza korespondencję P.R.O.P. adresowaną do prof. Schechtla.

Podczas porządkowania i inwentaryzacji spuścizny S. korzystano z konsultacji dyrekcji oraz ogółu pracowników Archiwum PAN - m.in. poprzez zreferowanie planu prac na zebraniu naukowym w Warszawie w listopadzie 1962 r.

B i b l i o g r a f i a

1/ Wspomnienie pośmiertne - "Sprawozdania Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk" za I i II kw. 1957, str.187-193.

2/ Nekrolog /Komitet Redakcyjny/ - "Roczniki Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu", R.V za rok 1959, s.1.

P r z e g l ą d z a w a r t o ś c i i n w e n t a r z a

	Pozycja inwentarza
A. Łowiectwo i ochrona przyrody	1 - 12
B. Rybactwo	13 - 21
C. Entomologia	22 - 24
D. Fizjologia i hodowla zwierząt domowych	25 - 28
E. Materiały obce	29 - 32
Z a ł ą c z n i k	
Mapy	33
A n e k s	

Indeks alfabetyczny korespondentów Edwarda Schechtla i Państwowej Rady Ochrony Przyrody

A. Łowiectwo i ochrona przyrody

1. Łowiectwo
   Wykład
   1945-1951, rkp., l., k.76

2. Dyspozycja monografii bobra pt. "Bóbr - Castor fiber - w Polsce"
   b.d., rkp., k.1

3. Bibliografia prac o bobrach
   ok. 1938, rkp., l., k.28

4. Tłumaczenie artykułu: Jean Stolzmann "Une colonie de castors en Pologne"
   Tłumaczył E.Schechtel
   b.d., masz., l., k.3

5. Materiały warsztatowe do monografii bobra
   Wypisy, tłumaczenia, odpisy z literatury oraz odbitki artykułów
   ok. 1928-1933, 1937, rkp., masz. i druk, jęz. pol., fr., niem. i ros., l. i sz., k.205

6. Wykaz stanowisk bobra w województwach białostockim, wileńskim, nowogródzkim, poleskim i wołyńskim
   ok. 1928, rkp. i masz., l., k.3

7. Stanowiska bobrów
   Obserwacje, informacje, korespondencja informacyjna, fotografie, szkice według woj. i dorzeczy 1925-1933, 1943, rkp., masz. i druk. l. i sz., k.1-205

8. j.w.
   Hodowla bobrów w majątkach Szczorse, Żemłosław i Bucharzewo + różne stanowiska i luźne informacje
   1927-1938, 1946-1951, rkp. i masz., l., k.206-312

9. Mapy terenów dawnych województw wschodnich z naniesieniami stanowisk bobra
   Na różnej podkładce kartograficznej
   ok. 1930, rkp., l., 7 szt.

10. Korespondencja z P.R.O.P. w Krakowie i z Delegatem Ministra W.R. i O.P. do spraw ochrony przyrody - prof. Wł. Szaferem
    W tym odpisy listów z akt P.R.O.P. Korespondencja w sprawie: ochrony bobrów, monografii bobra oraz delegacji na objazd stanowisk
    1926-1934, rkp. i masz., l.59, k.60

11. Korespondencja dotycząca bobrów
    Kwerendy krajowe i zagraniczne
    1929-1935, rkp. i masz., jęz. pol., ang., fr., niem., l.9, k.9

12. Korespondencja ogólna w sprawach ochrony przyrody
    1929, masz., l.4, k.4

B. Rybactwo

13. Plan, treść rozdziałów skryptu "Rybactwo"
    b.d., rkp. i masz., l., k.12

14. Rybactwo
    Skrypt
    Rozdz.: Wiadomości wstępne; Biologia i ekologia ryb; Przegląd hodowlany ryb
    b.d., masz., l., k.1-231

16. j.w.
    Rozdz.: Stawy karpiowe
    b.d., masz., l., k.232-475

16. j.w.
    Rozdz.: Pstrągarstwo; Choroby ryb
    b.d., masz., l., k.476-592

17. j.w.
    Uzupełnienia i dublety do rozdz.: Pstrągarstwo; Choroby ryb
    b.d., rkp. i masz., l., k.79

18. Bibliografia do skryptu "Rybactwo"
    b.d., rkp., l., k.3

19. Systematyka ryb
Materiały warsztatowe
b.d., rkp. i masz., l., k.20

20. Bessere Teichwirtschaft. Ratschläge für den Besatz der Karpfenteiche
Artykuł z "Deutsche Zeitung im Ostland",
4.XI.1941, druk, jęz. niem., k.1

21. Korespondencja dot. hodowli ryb w Pardalinie i Złotym Potoku
1946, 1952, rkp. i masz., l.2, k.3

C. Entomologia

22. Materiały do pracy o hydropajęczakach
Prace dra Sig Thora
Odbitki, tłumaczenia, streszczenia, odpisy, wypisy
1897-1903,rkp. i druk, jęz.pol., niem., norweski, l. i sz., k.1-260

23. j.w.
1904-1914, rkp. i druk., jęz.pol.,niem., norweski, ros., l. i sz., k.261-518.

24. Pajęczaki
Materiały warsztatowe - wypisy z literatury
ok. 1903-1909, rkp., jęz. pol. i niem., l., k.13

D. Fizjologia i hodowla zwierząt domowych

25. Fizjologia zwierząt domowych
Wykład
Redakcja I - cały kurs
ok. 1925-1951, rkp., l., k.1-244

26. j.w.
k.245-292

27. Fizjologia zwierząt domowych
Wykład
Redakcja II, uzupełniona i poszerzona, niedokończona
Część kursu: I. Oddychanie; II. Odżywianie
ok. 1945, rkp., l., k.231

28. Recenzja pracy habilitacyjnej dr J.Szumana pt.: "Badania nad przejawami rui i ciąży u królic"
ok.1930, masz., l., k.2

E. Materiały obce

29. Seweryn Hartman: Możliwości osadnictwa rybackiego morskiego na Ziemiach Odzyskanych
ok. 1946, masz., l., k.9

30. Wczesne rozpoznawanie ciąży u krów i klaczy
Praca nieznanego autora, bez tytułu, z krytycznymi uwagami rkp. /S.?/
b.d., rkp. i druk, jęz. niem., l. i sz., k.26

31. Köpfe der Reichsuniversität
Życiorysy profesorów Reichsuniversität Posen
Wycinki z "Deutscher Beobachter", nr nr 39, 46 z roku 1942
1942, druk, jęz.niem., l., k.3

32. Komunikaty Forschungszentrale beim Reichskommissar f.d.Ukraine, Sondergruppe Landwirtschaft, Dienststelle Posen
1943-1944, masz., jęz.niem., l., k.2

Załącznik

Mapy

33. Mapy terenów dawnych województw wschodnich Polski z niezidentyfikowanymi oznaczeniami rkp.
1915, druk, jęz. niem., ros., l., szt.4

Aneks

Indeks alfabetyczny korespondentów Edwarda Schechtla i P.R.O.P

Actien - Verein des zoologischen Gartens zu Berlin
j.11, fol.1,2
Berlin, 1931, jęz. niem.

Bureau of Biological Survey United States Department of Agriculture, Washington
j.11, fol.3-5
Washington - Poznań, 1929, jęz. ang.

Cordier M.
j.11, fol.6,8
Nice, 1934, jęz. fr.

Cytarzyński Jerzy
j.7, fol.127,129,130,132-134,136,141; j.12, fol.1,2
Grodno - Poznań, 1928-1929

Danecki Adam
j.10, fol.28v.
Kraków, 1929

Delegat Ministra W.R. i O.P. do spraw ochrony przyrody
j.7, fol.9,11-13,34,35,60,61,100,101,103-105,162; j.8, fol. 210-212,283; j.10, fol.8,9,15-19,21,23,24,27-29,37,39,40,42-45,47-49,51-54,60
Kraków - Poznań, 1928-1934
por.: Państwowa Rada Ochrony Przyrody

Delegat P.R.O.P. na Powiat Grodzieński - zob.: Cytarzyński i Kopeć

Delegat P.R.O.P. w Słonimiu - zob.: Danecki

Dukalski Antoni
j.7, fol.39,40
Słonim - Kraków, b.d. i 1927

Dyrekcja Gimnazjum w Stołpcach
j.8, fol.297,300
Stołpce, 1927

Dyrekcja Lasów Państwowych w Poznaniu
j.8, fol.282,296
Poznań - Kraków, 1927,1929

Dyrekcja Lasów Państwowych w Wilnie
j.7, fol.101v.,102,104
Wilno - Kraków, 1931

Dziubałtowski S.
j.7, fol.9v.
Warszawa, 1932

Gabinet Aktynometryczny TNW
j.11, fol.7
Warszawa, 1934

Gajowczykówna Maria
j.8, fol.311,312
Kobylin, 1938

Gergovich Zygmunt
j.8, fol.298,299
Stołpce - Kraków, 1927

/Gniazdowski/ T.
j.21, fol.1
Pardalin, 1946

Grüner Oskar K.
j.8, fol.208,209,213-217,220-223,243-249,251,253,255-260, 262-276,278,279
Szczorse, Żemłosław i inne - Poznań, 1931-1951

Instytut Ochrony Lasu przy Wydziale rolniczo-lasowym Politechniki Lwowskiej
j.8, fol.307-308
Lwów, 1929

Jełowicki Stanisław
j.7, fol.192,193,195
Koleśniki, 1929-1930

Kochanowski Jan
j.7, fol.100v.,116
Grodno, 1929,1932

Kopeć Stefan
j.7, fol.109,146,147,150,151
Grodno, 1926-1927

Kozikowski Aleksander
j.7, fol.148
Kraków, 1927
por.: Instytut Ochrony Lasu przy Wydziale . . .
oraz: Lwowski Komitet P.R.O.P.

Kółko Łowieckie w Słonimie
j.7, fol.36-37
Słonim, 1928

Kuratorium Poznańskie P.R.O.P.
j.8, fol.294
Poznań, 1927

Kurczyn Stanisław
j.7, fol.5
Nowo-Święciany, 1932

Lwowski Komitet P.R.O.P.
j.10, fol.6
Lwów, 1927

Małopolskie Towarzystwo Łowieckie we Lwowie
j.12, fol.3,4
Lwów, 1929

Massalski Wł.
j.7, fol.10
Parafjanów, 1928

Minister W.R. i O.P.
j.10, fol.2-3
Kraków, 1927

Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych, Departament Leśny
j.7, fol.42
Kraków, 1927

Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych, Dyrekcja Naczelna Lasów Państwowych, Instytut Badawczy
j.11, fol.9
Warszawa, 1935

Ministerstwo W.R. i O.P.
j.8, fol.289,291; j.10, fol.19v., 41,50,56-59
Warszawa - Poznań, 1927-1932

Ministerstwo W.R. i O.P., Departament Nauki i Szkół Wyższych
j.7, fol.41; j.8, fol.290,292v.; j.10, fol.39v., 48v.
Kraków, 1927, 1929-1930

Mohl Jerzy
j.7, fol.7,8
Zalesie, 1931

Muzeum im.Dzieduszyckich we Lwowie
j.8, fol.310
Lwów, 1929

Muzeum Tatrzańskie im. dra T.Chałubińskiego w Zakopanem, Kustosz Działu Przyrodniczego
j.10, fol.10,11
Zakopane, 1928

Nadleśnictwo Dóbr Pieski
j.7, fol.169
Pieski, 1929

Nadleśnictwo Kartuz - Berezkie
j.7, fol.180
Br. Góra, 1926

Nadleśnictwo Różankowskie
j.7, fol.92
Różanka, 1929

Nadleśnictwo Wiadotupickie
j.7, fol.179
/Iwacewicze/, 1929

Nadleśniczy Mostowski
j.7, fol.110
Mosty, 1925

Niezabitowski Edward
j.8, fol.301
/Poznań/, ok.1927

Ogród Zoologiczny w Poznaniu
j.8, fol.292
Poznań, 1927

Olewiński Piotr
j.7, fol.173
Pińsk, 1927

Państwowa Rada Ochrony Przyrody w Krakowie
j.7, fol.14,33,38,135; j.10, fol.1,20,22,25,26,30-34,36
Kraków, 1926-1929
por.: Delegat Ministra . . .

Pstrągarnia Zarodowa w Złotym Potoku
j.21, fol.3
Złoty Potok, 1952

Radziwiłł Karol
j.8, fol.309
Mańkiewicze, 1933

Redakcja Tygodnika "Łowiec Polski"
j.8, fol.284-288
Kraków, 1929

Ruszczyc Zygmunt
j.8, fol.250
Wilno, 1938

Starosta Powiatowy w Kowlu
j.7, fol.200
Kowel, 1929

Starosta Powiatowy w Łucku
j.7, fol.183
Łuck, 1929

Starosta Powiatowy w Pińsku
j.7, fol.156
/Pińsk/, 1929

Starosta Powiatowy /w Zdołbunowie/
j.7, fol.197
Zdołbunów, 1929

Starosta Słonimski
j.7, fol.60v.
Słonim, 1931

Starostwo Dziśnieńskie
j.7, fol.13,15,16
Głębokie - Kraków, 1928

Starostwo Słonimskie
j.7, fol.38
Słonim, 1928

Starostwo w Kowlu
j.7, fol.201
Poznań, 1929

Szafer Władysław
j.10, fol.4-5,7,46
Kraków, 1927, 1930
por.: Delegat Ministra . . . oraz: P.R.O.P.

Tukałło M.
j.10, fol.12,13
Boracin, 1928

Tukałłowa Klotylda
j.7, fol.32; j.10, fol.14
Boracin, 1928, 1930

Urząd Gminy Turzysk Powiatu Kowelskiego Ziemi Wołyńskiej
j.7, fol.202
Turzysk - Poznań, 1929

Wodziczko Adam
j.10, fol.35
Kraków, 1929
por.: Kuratorium Poznańskie P.R.O.P.

Wojewoda Nowogródzki
j.7, fol.149
Kraków, 1927

Zakład Ekonomii Rolniczej Uniwersytetu St. Batorego w Wilnie
j.8, fol.254
Wilno, 1938

Zarząd Dóbr hr. Pusłowskiego - Pieski
j.7, fol.168
/Kalowo/, 1929

Zarząd Fundacji Żemłosławskiej Uniwersytetu Wileńskiego
j.8, fol.252
/Poznań/, 1938
por.: Grüner Oskar

Zarząd Główny Ligi Ochrony Przyrody
j.7, fol.194
Warszawa, 1929

Zarząd Główny Ordynacji Nieświeskiej i Kleckiej Albrechta ks.Radziwiłła
j.7, fol.23
Nieśwież - Zamek, 1929

Zarząd majątku Łopatyn
j.7, fol.157
Pińsk, 1929

NOTATKI BIBLIOGRAFICZNE I OMÓWIENIA

Licznyje archiwnyje fondy w gosudarstwiennych chraniliszczach SSSR, ukazatiel. wyd.: Gławnoje Archiwnoje Uprawlenje pri Sowietie Ministrow SSSR, Gosudarstwiennaja Bibliotieka SSSR imieni W.I.Lenina, Archiw Akademii Nauk SSSR, Moskwa 1962-1963, t.I s.478, t.II s.502.

W ubiegłym roku dotarł do nas wydany ostatnio w ZSRR skorowidz spuścizn archiwalnych przechowywanych w zbiorach państwowych. Dane zbierane były przez kilka lat przez komisję, w skład której wchodzili przedstawiciele instytucji wskazanych w nagłówku. Komisja zbadała zasób ponad 300 instytucji państwowych, takich jak archiwa, biblioteki, muzea, instytuty naukowo-badawcze i in. Ankieta przyniosła około 16.000 odpowiedzi, z czego ponad 10.000 opisów weszło do druku. Odpowiadają one w zasadzie stanowi na dzień 1 stycznia 1958, przy czym niektóre uzupełnienia sięgają do 1 stycznia 1961 r. Ujawniło się znaczne rozproszenie spuścizn: w niektórych przypadkach, części ich i odpryski znajdują się aż w ośmiu różnych miejscach.

Tom otwiera wstęp wyjaśniający zakres i metodę pracy. Właściwy skorowidz obejmuje główną serię opisów ułożonych alfabetycznie, biegnącą poprzez oba tomy. Każda notatka zawiera krótkie dane biograficzne twórcy spuścizny /w przypadku osób bardzo wybitnych i szerzej rozbudowane przy osobach mniej znanych/, dane o instytucji lub instytucjach przechowujących zespół lub jego części, daty krańcowe i rozmiar materiałów.

Po głównej serii opisów podano wykaz kolekcji, wchodzących w skład spuścizn, następnie dodano uzupełnienia również w dwóch cią-

gach /spuścizny i kolekcje/, po których idzie kilka wykazów pomocniczych. Szereg ich otwiera spis instytucji, które przebadano /z podaniem skrótów/ - jest ich 325. Dalej idzie zestawienie spuścizn według głównego zakresu działalności twórców, następnie indeks nazwisk osób wymienionych w opisach /z pominięciem twórców spuścizn, których nazwiska są tu zbędne wobec alfabetycznego układu głównej serii/. Z kolei podano indeks geograficzny, dalej obszerny indeks instytucji, organizacji i przedsiębiorstw, w końcu indeks tytułów czasopism, wydawnictw periodycznych, roczników i almanachów.

Wśród omówionych zespołów bardzo wysoki odsetek dotyczy spuścizn po uczonych, wśród tego również bezpośrednio nas obchodzących papierów wielu uczonych polskich. Wymienić można przykładowo spuścizny takie, jak K.Badeckiego, M.Balińskiego, J.Baudouin de Courtenay, L.Finkla, J.Karłowicza i in.

Wydawnictwo radzieckie, mimo pewnych drobnych niedociągnięć i luk, wiążących się przede wszystkim z założeniem objęcia wykazem tylko zbiorów państwowych, a więc pomijających bogate materiały zgromadzone w instytucjach innych, np. instytutach podległych KPZR, jest osiągnięciem ogromnej miary i wielkiej doniosłości.

Jest ono ważną pomocą warsztatową dla historyków zajmujących się badaniami wszelkich kierunków nauk historycznych, bardzo istotną również dla badaczy polskich, którym przynosi cenne, mało dotąd znane wskazówki. Wydawnictwo radzieckie może również służyć za bodziec i wzór do podobnych poczynań w innych krajach.

Z.K.

Instrukcija po opisanju dokumentalnych materiałow fondow licznogo proischożdienja XVIII - XX w.
Sostawiła L.A. Mandrykina pod redakcjej R.B. Zaborowoj, Leningrad 1963 s.VII + 70.

Instrukcja powstała w Oddziale Rękopisów Biblioteki Publicznej im. Sałtykowa-Szczedrina w Leningradzie. Nie stanowi ona wytycznych dla innych instytucji, zajmujących się tymi zagadnieniami, lecz została opublikowana w celu wymiany doświadczeń.

Opracowanie materiałów zespołów pochodzenia prywatnego odbywa się w Oddziale zgodnie z brzmieniem powszechnie obowiązującej instrukcji Głównego Zarządu Archiwów, wydanej w r. 1958.

Przy opracowaniu instrukcji były uwzględnione instrukcje Głównego Zarządu Archiwów, Oddziału Rękopisów Państwowej Biblioteki im. W.I.Lenina, książka K.G. Mitiajewa, "Teoria i praktyka pracy archiwalnej", projekt instrukcji, opracowany przez A.N. Michajłową, inwentarze i katalogi Oddziału. Poza materiałami normatywnymi, wzięto też pod uwagę doświadczenia pracy bibliotek, opublikowane w "Jedinych prawiłach opisanja proizwiedienij pieczati dla bibliotecznych katałogow" /1959 r./.

Ogólne przepisy instrukcji są jednolite dla wszystkich rodzajów materiałów rękopiśmiennych - tekstów, grafiki i rysunków, nut i kartografii. Poza nią istnieją jednak lub są w przygotowaniu specjalne instrukcje dla każdego z ostatnich rodzajów materiałów, które uwzględniają ich specyfikę.

Przewidziany przez instrukcję szczegółowy opis umieszcza się na okładce jednostki i wykorzystuje dla inwentarza i katalogów.

Instrukcja składa się z 9 rozdziałów:

I - Tezy ogólne - dotyczą ogólnych zasad opisu /źródła, typy opisu i ich elementy, język rękopisów autorów rosyjskich i obcych/.

Przewiduje się dwa rodzaje opisu podstawowego: pod hasłem autorskim lub tytułem, gdy brak autora - oraz dwa rodzaje opisów pomocniczych: dodatkowy i analityczny. Poza tym sporządza się kartki odsyłające w wypadku istnienia pseudonimów, kryptonimów, podwójnych nazwisk lub różnych ich form.

Elementy opisu podstawowego są następujące:

1/ Nagłówek autorski /autor indywidualny lub zbiorowy/
2/ Tytuł i dane w podtytule /dla rękopisów bezautorskich - pierwszy element/
3/ Data i miejsce napisania
4/ Krótka charakterystyka tekstu i zewnętrzna
5/ Załączniki
6/ Liczba kart
7/ Adnotacja
8/ Sygnatura

Dalsze rozdziały instrukcji, II - IX, poświęcone są poszczególnym, wyżej wymienionym elementom.

II - Nagłówek autorski - omawia zasady sformułowania tego nagłówka /przy występowaniu jednego lub kilku autorów, pseudonimów i kryptonimów/ odrębnie dla dzieł, tłumaczeń, przeróbek, opracowań literackich i redakcyjnych, recenzji, listów, zbiorów, albumów, wydawnictw z dedykacjami i napisami marginalnymi, wycinków z gazet, czasopism, afiszów, programów, wypisów, notatek itp.

III - Tytuł i dane w podtytule - dotyczy metod opracowania tytułu wszystkich wyżej wymienionych rodzajów materiału; dane w podtytule zawierają określenie rodzaju rękopisu, wskazanie na przekłady, przeróbki itp., przeznaczenie, daty jubileuszowe, okres.

IV - Data i miejsce napisania - mówi o zasadach ustalenia tych danych oraz formie i miejscu ich podania.

V - Krótka charakterystyka tekstu i zewnętrzna; charakterystyka tekstu wskazuje na oryginalność rękopisu, redakcje i warianty, niepełność tekstu, język, notaty, przypiski, rezolucje, odpowiedzi na listach, rysunki; charakterystyka zewnętrzna podaje cechy szczególne materiału, użytego do napisania, sposób napisania, stan zachowania, rodzaj oprawy, istnienie pieczęci itp.

VI - Załączniki - omawia sposoby opisu załączników, związanych lub nie związanych organicznie z jednostką.

VII - Liczba kart - dotyczy formy podania ilości kart w jednostce.

VIII - Adnotacja - wskazuje na potrzebę sporządzenia adnotacji, dotyczącej całej jednostki lub poszczególnych dokumentów, wchodzących w jej skład, jeśli tytuł nie mówi o ich istnieniu, np. przy pracach o charakterze artystycznym, naukowym, pamiętnikarskim itp. można podkreślić ich znaczenie, podać informację o wydaniu i druku tych prac, w adnotacjach do listów - ukazać ich zawartość lub wymienić wspomniane osoby.

IX - Sygnatura - składa się na nią numer zespołu, nazwa zespołu, numer inwentarza i numer jednostki; ponadto zaleca się tu podawać na odwrotnej stronie kartki podstawowej informację o istnieniu opisów pomocniczych /dodatkowych i analitycznych/.

Układ rozdziałów instrukcji odpowiada porządkowi rozłożenia elementów opisu na kartce katalogowej.

Na końcu podany jest wykaz skrótów, najczęściej stosowanych w pracy Oddziału Rękopisów Biblioteki Publicznej im. Sałtykowa-Szczedrina.

Inicjatywę pracowników tej biblioteki, zmierzających zgodnie ze swymi potrzebami, do rozwinięcia zasad opisu materiałów zespołów pochodzenia prywatnego, należy przyjąć z uznaniem.

W praktyce polskiej instrukcja ta może służyć jako interesujący materiał porównawczy przy opracowaniu nowej redakcji "Wytycznych opracowania archiwalnego spuścizn rękopiśmiennych" /Warszawa 1958/ oraz przyczynić się do bardziej szczegółowego omówienia zasad opisu jednostki, którym w projekcie "Wytycznych" poświęcono stosunkowo niewiele miejsca.

H. Dymnicka

SPRAWOZDANIE ARCHIWUM PAN ZA ROK 1964

Uwagi wstępne

Zgodnie z dotychczasową praktyką sprawozdanie ujmuje oddzielnie sprawy Archiwum PAN w Warszawie oraz Oddziałów w Krakowie i Poznaniu, z tym, że pewne zagadnienia ogólne przedstawiono skrótowo w pierwszej części, a następnie rozwinięto w odpowiednich partiach sprawozdań Oddziałów.

Część X, dotycząca prac indywidualnych, oparta jest na informacjach poszczególnych pracowników.

x x x

I. S p r a w y o r g a n i z a c y j n e - ogólnie nie uległy w okresie sprawozdawczym większym zmianom; w Poznaniu, zgodnie z ustalonymi już dawniej planami doc.dr K.Ślaski odszedł z dniem 1 I do pracy w Instytucie Historii PAN, a kierownictwo Oddziału objął mgr J.Szajbel. Doc.dr K.Ślaski podjął się pełnienia funkcji kuratora naukowego Oddziału z ramienia Rady Naukowej PAN.

S p r a w y l o k a l o w e, pomimo utrzymania dotychczasowego stanu rzeczy, były przedmiotem licznych zabiegów, zwłaszcza w Krakowie, a ostatnio i w Warszawie, w związku z rysującymi się w perspektywie roku 1965 możliwościami zmian i przesunięć w pomieszczeniach poszczególnych placówek PAN.

S t a n e t a t ó w działalności podstawowej uległ zmniejszeniu w związku z wspomnianym odejściem doc.dr K. Ślaskiego oraz przejściem z dn. 1 VII do Biblioteki PAN ob. M.Flisa wraz z etatem, który został teraz formalnie zabrany z Archiwum. W końcu roku mgr A.Kamiński z Krakowa uzyskał w drodze konkursu, powołanie na asystenta katedry historii powszechnej U.J., w związku z czym wyłoniła się sprawa vacatu w Oddziale w Krakowie.

W ramach dalszej weryfikacji pomocniczych pracowników nauki w miarę wygasania terminów ich atestacji przedłużono, na podstawie uchwały Rady Naukowej, na dalsze trzy lata umowy adiunktów dr dr H. Obuchowskiej-Pysiowej i R.W.Wołoszyńskiego oraz st. asystentów mgr mgr Z.Wardęskiej i H.Zubali oraz na rok - asystenta mgr Anny Marciniak, z tym, że mgr mgr H.Zubala i A.Marciniak mają zostać w ciągu 1965 r. przeniesione do grupy dyplomowanych pracowników dokumentacji naukowej. Nadto, dążąc do wyrównania tytułów i grup uposażeń tej kategorii pracowników z orzeczeniami o ich kwalifikacjach, ustalonymi przez komisję egzaminacyjną, uzyskano awans trzech asystentów na adiunktów dokumentacji /mgr mgr S.Chankowski, J.Szajbel i M. Wrzosek/ oraz powołanie na takież stanowisko mgr J.Poradzisza. Nie udało się natomiast załatwić dotychczas sprawy uzyskania odpowiedniego etatu dla mgr H.Dymnickiej, jakkolwiek istnieją w tym zakresie pomyślne widoki.

W wyniku wskazanych przesunięć Archiwum posiadało na dzień 31 XII 1964 r. następującą obsadę etatową: 2 samodzielnych pracowników nauki /docentów/, 7 pomocniczych pracowników nauki /2 adiunktów, 4 starszych asystentów, 1 asystenta/, 5 dyplomowanych dokumentalistów naukowych /4 adiunktów i 1 asystenta/, 1 bibliotekarza /st. kustosz dyplomowany/ oraz 4 pracowników naukowo-technicznych. Łączna obsada - wespół z luźniej związanym pod względem organizacyjno-administracyjnym Oddziałem Krakowskim - wynosiła 19 etatów.

Nadal utrzymywane poważne ograniczenia w finansowaniu prac zleconych zmuszały do bardzo szczupłego korzystania z usług pomocniczych w zakresie prac o charakterze mechanicznym /foliowanie, opisy teczek, zabiegi konserwacyjne itp./. Wespół ze zmniejszeniem ilości etatów oraz dodatkowymi lukami /powołanie do wojska na okres 2 ½ mies. dra R.W.Wołoszyńskiego/, uniemożliwiło to pełne wykonanie planu pracy na rok 1965.

W okresie sprawozdawczym odbyły się pod przewodnictwem prof. dra T.Mauteuffla dwa posiedzenia R a d y N a u k o w e j Archiwum /21 II i 26 XI/ poświęcone zatwierdzeniu sprawozdania za rok 1963 oraz planu pracy na rok 1965, oraz sprawom bieżącym - głównie atestacjom pomocniczych pracowników nauki.

Oprócz uczestnictwa w przedstawionych w punkcie VIII zebraniach i naradach naukowych pracownicy centrali oraz oddziałów utrzymywali wzajemną łączność poprzez wielokrotne podróże służbowe celem załatwienia spraw bieżących.

II. Z a s ó b Archiwum powiększył się o około 132 mb., w tym w Warszawie przybyło ponad 111 mb. materiałów kancelaryjnych i innych z placówek PAN oraz ponad 9 mb. spuścizn po uczonych /zakupy i dary/. W skład niewielkiej grupy akt, jakie wpłynęły do Oddziału Krakowskiego wchodziły zarówno materiały pochodzenia kancelaryjnego jak i papiery osobiste. Spuścizny stanowiły też około 12 mb. nabytków poznańskich. Jako makulaturę wyłączono w okresie sprawozdawczym 16 mb. akt komórek finansowych i administracyjnych PAN, złożonych w Archiwum PAN.

Zasób Archiwum osiągnął w grudniu 1964 r. stan ok. 640 mb., z czego w Warszawie około 487 mb., w Krakowie ok. 111 mb. w Poznaniu ok. 42 mb.

Poza aktami placówek i komórek PAN, ważniejsze nabytki Archiwum w Warszawie stanowiły zakupione bądź uzyskane w darze spuścizny: M.Anhalta /ekonomia/, L.Barszczewskiego /geografia/, T. Chałubińskiego /medycyna, botanika/, J.Dembowskiego /biologia/, W.Folkierskiego /matematyka, budownictwo kolei/, W.Mamaka /budownictwo wodne/, T.Stryjeńskiego /architektura/, W.Stysia /ekonomia, historia gospodarcza/, M.Tretera /historia sztuki, estetyka/, S. Tynca /historia szkolnictwa/, M.Rawity-Witanowskiego /historia/ i J. Zanowej /historia XIX w./.

Nadal gromadzono teczki biograficzne i zagadnieniowe, m.in. z wycinków prasowych - wykonywali to mgr mgr S.Chankowski, R.Wojciechowska i M.Wrzoskowa.

Sekretariat Komisji Oceny Zakupów, załatwiającej nabytki materiałów typu spuścizn prowadziła nadal dr H.Obuchowska-Pysiowa. W pertraktacjach, dotyczących pozyskania spuścizn, uczestniczyli nadto i inni pracownicy, głównie z Oddziałów w Krakowie i Poznaniu, szczególnie aktywna była mgr Z.Wardęska. Przejmowanie akt z placówek PAN prowadziła w Warszawie mgr M.Wrzoskowa.

III. A r c h i w a l n e p r a c e t e c h n i c z n o - n a u k o w e skupiały się nadal wokół akt pochodzenia kancelaryjnego i spuścizn po uczonych. W pierwszej z tych grup uporządkowano w Warszawie: część dokumentacji projektowo-kosztorysowej Zarządu Inwestycji PAN /9 mb. - katalogi/, akta Polskiego Towarzystwa Historycznego z lat 1947-1951 /83 jedn. - inwentarz ze wstępem/, dodatkową partię akt towarzystw naukowych podległych Wydziałowi I PAN /wraz z włączeniem do właściwego zespołu akt uporządkowanych/ oraz akta Sesji Mickiewiczowskiej, zorganizowanej w 1956 r. przez Wydział I PAN /prace w toku/. W grupie drugiej uporządkowano i przygotowano do inwentaryzacji spuścizny K.Bassalika i T. Strumiłły,

opracowano inwentarz materiałów A.Lednickiego /54 j./, oraz zmeliorowano inwentarz materiałów W.Ormickiego /190 j./. Wskazane prace prowadzili mgr mgr: S.Chankowski, H.Dymnicka, O.Staroń, R.Wojciechowska i M.Wrzoskowa.

K o m i s j a B r a k o w a n i a A k t, działająca w niezmienionym składzie /mgr mgr H.Dymnicka, O.Staroń, R.Wojciechowska, M.Wrzosek/ pod przewodnictwem mgr H.Zubali wydzieliła makulaturę z akt złożonych w Archiwum w ilości ok. 16 mb. /zob.p.II/, oraz udzieliła placówkom PAN zezwoleń na wybrakowanie makulatury PAN w ilości ponad 35 mb.

O p i e k a n a d z a s o b e m n a r a s t a j ą c y m w komórkach organizacyjnych i placówkach PAN rozwijana była zgodnie z wytycznymi długofalowego planu wizytacji, zakładającymi zwizytowanie do końca 1965 r. wszystkich samodzielnych placówek naukowych PAN. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono ponad 50 wizytacji, kładąc duży nacisk na placówki pozawarszawskie /ogółem ponad 20 wizytacji/ - poza ośrodkami krakowskim i poznańskim odwiedzono także Wrocław, Gdańsk i Zakład Geofizyki w Belsku k. Grójca. W kilkunastu przypadkach wysłano pisemne zalecenia powizytacyjne, wskazujące na sposoby ulepszenia obiegu i przechowywania akt w placówkach. W dalszym ciągu czyniono starania o wprowadzenie w placówkach PAN bezdziennikowego systemu kancelaryjnego, uzyskując częściowo pozytywne rezultaty. Niektórym małym placówkom, które wytwarzają znikomą ilość akt /1 - 2 segregatory rocznie/ zezwolono na stosowanie dotychczasowego systemu kancelaryjnego.

Całością prac tego działu zajmowała się mgr R. Wojciechowska przy współudziale mgr M.Wrzosek oraz luźniejszej współpracy mgr mgr O.Staroń i J.Poradzisza /Oddział krakowski/ i J.Szajbla /Oddział poznański/.

P r a c e m e t o d y c z n e koncentrowały się głównie wokół nowej redakcji "Wytycznych opracowania archiwalnego spuścizn rękopiśmiennych" - m.in. przeprowadzono w tej sprawie zebranie pracowników z referatem mgr H.Dymnickiej /5 V/. Sporządzono tłumaczenia siedmiu artykułów z zakresu opracowywania dokumentacji naukowej, powstającej w placówkach naukowo-badawczych, oraz dokumentacji projektowej /technicznej/, zamieszczonych w czasopismach archiwalnych ZSRR, CSRS i NRD /Doc.dr Z.Kolankowski przy współpracy mgr O.Staroń/. Mgr O.Staroń prowadziła studia nad metodami porządkowania i inwentaryzacji dokumentacji projektowo-kosztorysowej w archiwach inwestorów i użytkowników.

Przystąpiono do gromadzenia danych do historii wybranych instytutów PAN, w postaci zbierania materiałów wtórnych oraz odsyłaczy do posiadanego zasobu archiwalnego i niektórych pozycji biblioteki podręcznej /mgr mgr S.Chankowski, H.Dymnicka, O.Staroń, R.Wojciechowska, dr A.Szwejcerowa/.

IV. D z i a ł m i k r o f i l m ó w, f o t o k o p i i i f o t o g r a f i i - zajmował się nadal mikrofilmowaniem uzupełniającym zbiory własne /wybrane materiały z Biblioteki Kórnickiej PAN, Biblioteki PAN w Krakowie, Biblioteki Jagiellońskiej, Biblioteki Głównej Uniwersytetu im. A.Mickiewicza i innych/, oraz mikrofilmowaniem zabezpieczającym zbiory własne /wybrane akta PAU, I Kongresu Nauki Polskiej, najcenniejsze fragmenty spuścizny J.Iwaszkiewicza/. Sporządzono nadto kopie pozytywowe z dawnych zbiorów i nowych mikrofilmów w tym również dla Oddziałów w Krakowie i Poznaniu.

Wykonano ok. 63.400 klatek nowych negatywów mikrofilmów, zaś kopii pozytywowych /w przeliczeniu/ ok. 316.000 klatek.

W poddziale fotokopii i fotografii sporządzono 166 fotokopii i powiększeń z mikrofilmów. W toku uzupełniania fototeki uczonych - wykonano 619 podobizn uczonych XIX i XX w. ze zbiorów ikonograficznych IBL PAN, z Archiwum Dokumentacji Mechanicznej i innych.

Wykonano ponadto 28 sztuk mulaży wystawowych z najcenniejszych rękopisów w zbiorach Archiwum PAN.

Zamówienia z zewnątrz były w okresie sprawozdawczym dość znaczne. Zamówiono i załatwiono wykonanie mikrofilmów dla uczonych polskich i zagranicznych /między innymi dla prof. H.Batowskiego ok. 400 klatek, a dla ob. Mieleszko z ZSRR 3.200 klatek i wiele innych drobniejszych/.

Stan zbiorów działu, znajdującego się pod opieką mgr H.Zubali osiągnął w dniu 31 XII 1964 r. ok. 428.400 klatek negatywów, ok. 650.000 klatek pozytywów /wraz z Oddziałami/ i blisko 13.000 sztuk fotokopii i fotografii.

V. I n w e n t a r z C e n t r a l n y Materiałów Źródłowych do Dziejów Nauki i Techniki Polskiej kompletowany był nadal w minimalnym zakresie ze względu na utrzymywanie drastycznych ograniczeń kredytów, przeznaczonych na prace zlecone w Archiwum PAN. Przybyło tylko około 500 kart inwentarzowych, powstałych w wyniku kontynuowania prac w Archiwum Akt Dawnych w Warszawie i poszukiwań w Archiwum m.st.Warszawy i woj. warszawskiego /akta Instytutu Politechnicznego w Warszawie z pocz.XX w./. Stan kartoteki, gromadzonej w Warszawie pod opieką dr R.W.Wołoszyńskiego osiągnął na dzień 31 XII 1964 r. blisko 28.500 kart głównych /inwentarzowych/ oraz ponad 49.000 indeksowych - w której to grupie nie zanotowano żadnych zmian w okresie sprawozdawczym.

Prace nad Kartoteką uczonych polskich wykonywane były w dalszym ciągu z tytułu zlecenia przez mgr mgr K.Korotajową, I.Rostkowską i J.Szwedowską pod kierunkiem doc.dr M.Rzeuskiej. W okresie sprawozdawczym uzupełniono 1.172 karty i scalono w porządku alfabetycznym 4.064 karty. Stan ilościowy kartotek na 31 XII wynosił 49.192 karty scalone; w tymże czasie przepisano na maszynie 6.000 kart. Nadto doc.dr M. Rzeuska opracowywała nauki techniczne w ramach zestawianego przez siebie wykazu i układu nauk.

VI. Biblioteka podręczna powiększyła się o 510 woluminów, zamykając stan posiadania na dzień 31 XII 1964 r. liczbą 7.126 /bez bibliotek w Oddziałach/. Prenumerowano 53 tytuły krajowych czasopism naukowych i 6 zagranicznych /ZSRR, CSRS, Austria, NRF/, otrzymując także pewne wydawnictwa w drodze wymiany. Opracowywaniem księgozbioru nadal zajmowała się E.Kasińska, pod opieką której znajdowały się również zbiory medali i medalionów, powiększone w okresie sprawozdawczym o 17 sztuk - osiągnęły one w dn. 31 XII 1964 r. ogólną liczbę 267 sztuk. O jedną sztukę zwiększyły się też zbiory grafiki.

VII. Udostępnianie i popularyzacja zasobu w Warszawie odbywała się przede wszystkim poprzez pracownię na miejscu, która zanotowała 200 odwiedzin korzystających z materiałów archiwalnych a także mikrofilmów, fotokopii oraz kartotek i księgozbioru. Dokonano nadto 10 wypożyczeń materiałów poza Archiwum, oraz zestawiono dla Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych wykaz tematów naukowych opracowywanych na podstawie zasobu Archiwum PAN. Wskazane powyżej zagadnienia oraz włączanie nabytków do magazynu znajdowały się pod opieką mgr S. Chankowskiego przy współudziale mgr mgr H.Dymnickiej, M.Wrzoskowej /akta komórek PAN/, O.Staroń /dokumentacja komórek inwestycyjnych i technicznych/, H.Zubali /mikrofilmy i fotokopie/,ob. E.Kasińskiej /biblioteka/, oraz pomocy magazynowej ob. M.Czeskiego.

Zespół redakcyjny w składzie: S.Chankowski, H.Dymnicka, M. Flis, Z.Kolankowski /red./, H.Obuchowska-Pysiowa, R.W.Wołoszyński, M.Wrzoskowa, sekretarz techniczny A.Peche przygotował wydanie nr 7 "Biuletynu Archiwum PAN", który ukazał się w połowie roku. Zawierał on artykuły mgr O.Staroń o niektórych problemach kwalifikowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej, mgr H.Zubali o organizacji pracy w dziale mikrofilmów, fotokopii i fotografii, cztery inwentarze archiwalne, opracowane i ogłoszone przez mgr mgr S.Chankowskiego, J.Szajbla, Z.Wardęską i M.Wrzoskową, trzy notatki bibliograficzne i omówienia oraz sprawozdanie Archiwum PAN za rok 1963. Na dotychczasowych zasadach wydawnictwa powielanego na prawach rękopisu przygotowano też materiały do nru 8 "Biuletynu" - w pracach redakcyjnych największy udział brali: doc.dr Z.Kolankowski i dr R.W.Wołoszyński przy współudziale A.Peche.

W okresie sprawozdawczym dokonywano również ostatnich zabiegów redakcyjno-weryfikacyjnych nad "Przewodnikiem po Archiwum PAN" o objętości ponad 11 arkuszy druku, złożonym do druku w wydawnictwie Ossolineum. W ich ramach przeprowadzono m.in.dwie korekty wydawnicze oraz zestawiono indeksy. Prace te prowadził głównie doc.dr Z.Kolankowski i dr R.W.Wołoszyński przy współudziale A.Peche oraz luźniejszej współpracy grupy innych pracowników, głównie mgr mgr S.Chankowskiego, H.Dymnickiej, J.Poradzisza, J.Szajbla, M.Wrzoskowej i H.Zubali. Termin ukazania

się "Przewodnika" ustalony na ostatni kwartał 1964 r. uległ przesunięciu z przyczyn od Archiwum niezależnych.

Oprócz wskazanych form udostępniania i popularyzowania zasobu własnego w Archiwum prowadzona była na zasadzie odpowiednich przepisów komórka dokumentacji i informacji naukowej, obsługiwana przez mgr M.Wrzoskową. Sporządzała ona i systematyzowała karty dokumentacyjne prac własnych i tłumaczeń, dokonywanych w Archiwum PAN - jeden egzemplarz tych kart przekazywany był bieżąco do Centralnego Instytutu Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej.

VIII. Odbyły się dwa z e b r a n i a, poświęcone problematyce metodycznej /zob.wyżej pkt V/ i sprawozdaniu z podróży zagranicznej doc.dr Z.Kolankowskiego oraz zebranie metodyczne w Krakowie /zob.niżej/ - nadto kilka węższych narad roboczych, poświęconych m.in. pierwszym pracom przygotowawczym do planowanej na rok 1965 wystawy materiałów archiwalnych z okazji XI Międzynarodowego Kongresu Historii Nauki.

W dn. 12 lutego, z okazji przejścia do innej pracy doc.dr K. Ślaskiego odbyło się w lokalu Biblioteki Kórnickiej PAN w Poznaniu zebranie specjalne z udziałem pracowników Oddziału i grupy pracowników Archiwum PAN, przybyłej z Warszawy i Krakowa oraz zaproszonych kilku gości - dyrektorów Biblioteki Kórnickiej, Instytutu Zachodniego i Archiwum Państwowego.

IX. Ł ą c z n o ś ć z z a g r a n i c ą utrzymywana była przez przyjazdy: dr Ch.Kirsten, kierownika Archiwum Niemieckiej AN w Berlinie i kand.n. B.W.Lewszyna, kierownika Archiwum AN ZSRR. Nadto Archiwum odwiedzili prof. G.Rozsa dyr. Biblioteki Węgierskiej AN, prof. Parker /USA/ i Mc Guire /W.Brytania/. Do poważnego zacieśnienia współpracy z analogicznymi placówkami Akademii Nauk krajów obozu socjalistycznego przyczyniła się trzytygodniowa podróż doc.dr Z.Kolankowskiego do Sofii, Budapesztu i Pragi czeskiej, odbyta w październiku. W oparciu o te wzajemne wizyty i wymianę korespondencji wytworzyła się możliwość zorganizowania w ramach XI Międzynarodowego Kongresu Historii Nauki spotkania archiwalnego, poświęconego problematyce materiałów źródłowych do historii nauki.

W s p ó ł p r a c a z p l a c ó w k a m i PAN oraz innymi instytucjami naukowymi w kraju rozwijała się nadal pomyślnie. Szczególnie ożywione stosunki łączyły Archiwum z Ośrodkiem Dokumentacji i Informacji Naukowej PAN /udział doc.dr Z.Kolankowskiego w jego Radzie Naukowej, uczestnictwo kilku pracowników w konferencjach problemowych i kursach szkoleniowych/, Zakładem Historii Nauki i Techniki, Instytutem Historii oraz Biurem Wydawnictw i Bibliotek PAN, Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych i podległymi jej placówkami, Głównym Urzędem Statystycznym oraz wielu innymi instytucjami, stowarzyszeniami i placówkami. We współpracę tę w różnej mierze wciągnięci byli wszyscy pracownicy działalności podstawowej.

X. P r a c e i n d y w i d u a l n e

Uwaga - w punkcie niniejszym nie powtarza się informacji, podanych wyżej w tekście sprawozdania /zob.zwł.p.VII/.

Stanisław C h a n k o w s k i

Kontynuował prace nad rozprawą doktorską: Powstanie styczniowe w gubernii augustowskiej, przystępując do pisania tekstu i otwierając przewód doktorski na Wydziale Historycznym U.W. /pod kier. prof.dr S.Kieniewicza/.

Oddał do druku: artykuły informacyjne o Archiwum PAN do "Kwartalnika Historii Nauki i Techniki" oraz do "Organonu". Wespół z H.Dymnicką opracował dla Zakładu Historii Historiografii IH PAN referat materiałowy: Najważniejsze spuścizny po historykach polskich w wybranych zbiorach rękopiśmiennych.

Hanna D y m n i c k a

Kontynuowała pracę nad rozprawą doktorską pt. Sejm Boni Ordinis 1748 r., pod kier. prof.dr Janusza Wolińskiego /Wydz. Hist. U.W./. Opracowała wspólnie z S.Chankowskim referat: Najważniejsze spuścizny... /zob.wyżej/ oraz referat materiałowy dla Uniwersytetu Łódzkiego: "Problemy teoretyczne historii w spuściźnie M.Handelsmana".

Zygmunt K o l a n k o w s k i

Brał udział w pracach Komisji do kwalifikowania dyplomowanych pracowników dokumentacji naukowej PAN oraz komisji kwalifikacyjnej archiwistów w NDAP, do czerwca pełnił funkcję rzecznika Komisji Dyscyplinarnej dla Pracowników Nauki PAN. Współpracował nadto z Archiwum Akt Nowych, Archiwum Dokumentacji Mechanicznej, udzielając konsultacji w bieżących pracach archiwalnych.

Złożył do druku:

1. "Teki Archiwalne" t.10 - opracowanie redakcyjno-edytorskie /ok. 25 ark./.
2. Archiwa polskie 1944-1964 - artykuł dla Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN.

Honorata O b u c h o w s k a - P y s i o w a

Opublikowała:

1. O handlu drewnem w Polsce w XVI wieku - "Sylwan" 1964 nr 4, s. 55-64.

2. Stanisław Stefan Westfal /1911-1959/ uczony i popularyzator polszczyzny na obczyźnie. W piątą rocznicę śmierci - "Problemy" 1964 nr 5 s.298.
3. Handel wiślany w pierwszej połowie XVII wieku, Wyd. Zakładu Nar. im. Ossolińskich, Wrocław 1964, s.215, mapa, ilustracje /w druku/.

Olimpia S t a r o ń

Kontynuowała prace nad rozprawą doktorską: Model organizacyjny jednostek projektujących w Polsce Ludowej, pod kier. prof.dr J.Goryńskiego /SGPiS/.

Opublikowała:

Dokumentacja projektowo-kosztorysowa w archiwach zakładowych - Towarzystwo Krzewienia Wiedzy Praktycznej, Poznań 1964, s.1-16.

Aniela S z w e j c e r o w a

Kontynuowała zbieranie materiałów do dziejów czasopism przyrodniczych w. XIX w Polsce. Opracowała: monografie Archives slaves de Biologie /ok. 80 str.maszynopisu/ oraz Pamiętnik Górnictwa i Hutnictwa /ok.100 str.maszynopisu/, artykuł pt.Jan Danysz - projektodawca Instytutu Medycyny Doświadczalnej w Warszawie /złożony do "Archiwum Historii i Filozofii Medycyny"/, artykuł Karol Richet - przyjaciel Polski /złożony do "Problemów"/, Les débuts de la presse scientifique en Pologne /komunikat na XI Międz. Kongres Historii Nauki przesłany do Zakładu Hist.Nauki i Techniki PAN/.

Brała udział w posiedzeniach naukowych Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny.

Ryszard W. W o ł o s z y ń s k i

Kontynuował prace nad rozprawą habilitacyjną o powiązaniach zagranicznych nauk społecznych w Polsce pocz. XIX w. W tym zakresie opracował większy artykuł: Powiązania nauk społecznych w Polsce w początkach XIX w. z nauką rosyjską /ok.3,5 ark. - złożone w Zakł.Hist.Nauki i Techniki PAN/. Brał udział w niektórych pracach i posiedzeniach Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN, Pracowni Historii Historiografii i Ruchów Ideologicznych Oświecenia Instytutu Historii PAN. Opracował kilka haseł biograficznych do Wielkiej Encyklopedii Powszechnej i Polskiego Słownika Biograficznego.

Opublikował:

1. Polska w opiniach Francuzów XVIII w. Rulhière i jego współcześni, PWN, Warszawa 1964, ss.357.
2. Wokół autorstwa kilku dzieł francuskich o Polsce z połowy XVIII wieku /Dyplomata L.A. Duperron de Castéra, tajemniczy Jonsac, J.E.Guettard, P.M.Hennin/, "Przegląd Historyczny" t.LV /1964/ s.223-235.
3. Zapomniana książka francuska o historii Polski lat 1764-1775, "Z dziejów wojny i polityki", Księga pamiątkowa ku uczczeniu siedemdziesiątej rocznicy urodzin prof.dra Janusza Wolińskiego /"Zeszyty Naukowe Wojskowej Akademii Politycznej im. F. Dzierżyńskiego", seria historyczna, nr 11/37/, Warszawa 1964,s.132-138.
4. Sur l'influence française en Pologne au XVIIIe siècle, "Annales historiques de la Révolution Française", t.36, nr 177 /VII-IX 1964/, s.408-411.
5. Das Mäzenatentum Stanislaus August Poniatowskis und die deutsch-russischen Wissenschaftsbeziehungen, "Jahrbuch für Geschichte der UdSSR und der Volksdemokrätischen Länder Europas",t.7, Berlin 1963, s.431-434.

6. Niemiecko-słowiańskie powiązania naukowe na przełomie XVII i XVIII w., "Kwartalnik Historyczny", t.LXXI /1964/ s. 866-867.
7. Zadania biografii historycznej /głos w dyskusji/,tamże,s.734.
8. Rec. Le mouvement des idées dans les pays slaves pendant la seconde moitié du XVIIIe siècle, Atti del Colloquio Slavistico tenutosi ad Uppsala il 19-21 agosto 1960... /"Collana di Ricerche Slavistiche" t.2/, Roma 1962, tamże, s.805-807.
9. Rec. Utopie et Institutions au XVIIIe siècle. Le pragmatisme des Lumières. Textes recueillis par Pierre Francastel ..., Paris-La-Haye 1963, tamże, s.807-809.
10. Rec. Polska stanisławowska w oczach cudzoziemców. Opracował i wstępem opatrzył W.Zawadzki, Warszawa 1963, t.1-2, tamże, s.1082-1084.
11. Rec. Toż /wersja popularniejsza/, "Mówią Wieki" nr 8/80/ /VIII 1964/, s.38-39.

x x x

Oddział Archiwum PAN w K r a k o w i e

I. S p r a w y o r g a n i z a c y j n e: niełatwa sytuacja lokalowa Oddziału nie uległa zmianie i dająca się coraz bardziej odczuwać ciasnota, niedostateczne oświetlenie i ogrzewanie stanowią znaczne utrudnienie w pracy. W tych warunkach szczupła, bo nadal tylko dwuosobowa obsada Oddziału okazuje się niewystarczająca, żeby odpowiednio rozwinąć działalność Oddziału.

Mgr J.Poradzisz został powołany od 1 I 1964 r. na stanowisko adiunkta dokumentacji naukowej w wyniku orzeczenia komi-

sji do kwalifikowania dyplomowanych pracowników dokumentacji naukowej PAN dnia 20 XII 1963 r.

II. Z a s ó b: stan zasobu zwiększył się o około 1 mb. W skład nabytków weszły: materiały K.Miczyńskiego /notaty, przekazane przez syna; korespondencja Sekretariatu Generalnego PAU w sprawie papierów wartościowych z lat 1947-1949, przekazana przez Bibliotekę PAN w Krakowie/; Oddział brał udział w pertraktacjach o nabycie spuścizny J.Pileckiego oraz prowadził rozmowy w sprawie spuścizn po prof. St.Gąsiorowskim i prof. S.Komornickim.

III. P r a c e p o r z ą d k o w o - a r c h i w a l n e:

1. Przystąpiono do ostatecznego uporządkowania i zmeliorowania zespołu akt Polskiej Akademii Umiejętności w myśl wytycznych ustalonych na naradzie odbytej dnia 17 IV 1964. Zakończono prace nad aktami grupy Zarządu /ok. 12 mb./ i rozpoczęto je nad aktami Wydziałów PAU.
2. Ułożono i scalono indeksy do korespondencji Sekretariatu Generalnego PAU oraz przepisano na maszynie znaczną ich część.
3. Porządkowano wstępnie spuściznę J.Pileckiego, dzieląc ją na grupy i sporządzając prowizoryczny inwentarz. Prace skupiały się głównie na materiałach dotyczących historii nafciarstwa i działalności Łukasiewicza. Nadto uporządkowano materiały ornitologiczne wchodzące w skład spuścizny K.Miczyńskiego.

IV. O p i e k a n a d n a r a s t a j ą c y m z a s o b e m a r c h i w a l n y m: przeprowadzono 6 wizytacji placówek PAN w Krakowie, w tym 5 z udziałem mgr M.Wrzoskowej,pracownika Archiwum PAN w Warszawie, dla zorientowania się w stanie i organizacji składnic akt i realizacji systemu bezdziennikowego.

Wizytacja objęła następujące placówki: Zakład Farmakologii i jego oddział w Bronowicach, Komitet Zagospodarowania Ziem Górskich, Zakład Zoologii Doświadczalnej, Zakład Fizjologii Roślin i Zakład Biologii Wód.

Założono kartotekę składnic akt znajdujących się w placówkach PAN w Krakowie.

V. Przygotowano do m i k r o f i l m o w a n i a i zmikrofilmowano w Stacji Mikrofilmowej Biblioteki PAN w Krakowie materiały należące do zespołu Polskiej Akademii Umiejętności/akta Zarządu, Wydziałów i Komisji PAU/ wytypowane przez Archiwum PAN w Warszawie, obejmujące łącznie 4.330 klatek.

VI. B i b l i o t e k a p o d r ę c z n a: księgozbiór powiększył się o 91 woluminów, /w tym 56 stanowią dublety przekazane przez Archiwum PAN w Warszawie/.

VII. U d o s t ę p n i a n i e z a s o b u odbywało się na miejscu oraz pośrednio drogą kwerend. Ze zbiorów korzystało na miejscu 33 czytelników. Przygotowano 34 kwerendy dla osób prywatnych i instytucji /w tym 4 z zagranicy/. Kwerendy te dotyczyły głównie materiałów odnoszących się do działalności Polskiej Akademii Umiejętności i Tow. Naukowego Krakowskiego i ich kontaktów z instytucjami naukowymi w kraju i zagranicą, jak i działalności poszczególnych uczonych będących członkami TNK i PAU oraz ich komitetów i komisji,czy też z nimi współpracujących.

VIII. Z e b r a n i a i n a r a d y r o b o c z e. Pracownicy Oddziału brali udział w zebraniach i naradach w Archiwum PAN w Warszawie oraz w zebraniach w Poznaniu i Krakowie,

na których omawiano problematykę prac Oddziałów. Kilkakrotnie przybywali do Oddziału pracownicy Archiwum PAN w Warszawie dla wizytacji i zapoznania się z przebiegiem prac Oddziału oraz pomocy w ich przeprowadzaniu /wizytacje placówek, mikrofilmowania, opracowywanie spuścizn/. 17 IV odbyła się w lokalu Oddziału narada robocza z udziałem członka Rady Naukowej doc.dr A.Kamińskiego, dyrektora Archiwum PAN i kierownika Oddziału APAN w Poznaniu mgr J. Szajbla, poświęcona omówieniu stanu uporządkowania zespołu akt PAU i ustalenia wytycznych dalszego ich porządkowania. W wyniku tej narady, na której mgr J.Poradzisz przedstawił stan prac nad zespołem i propozycje co do jego uporządkowania, ustalono wytyczne dalszej pracy nad zespołem PAU.

IX. W s p ó ł p r a c a z i n n y m i i n s t y t u c j a m i rozwijała się nadal pomyślnie. W szczególności zacieśniono kontakty z Archiwum Miasta Krakowa i Województwa Krakowskiego.

X. P r a c e i n d y w i d u a l n e

Andrzej K a m i ń s k i

Opracowywał nadal pracę doktorską: Polska i Rosja w latach 1704-1709, pod kierunkiem prof.dr K.Piwarskiego.

Przygotował do publikacji w "Biuletynie Archiwum PAN" inwentarz spuścizny T.Mańkowskiego.

Jan P o r a d z i s z

Zbierał materiały do pracy: Działalność polityczna konserwatystów krakowskich w latach 1918-1935.

x x x

Oddział Archiwum PAN w P o z n a n i u

I. S p r a w y o r g a n i z a c y j n e: Rok sprawozdawczy był dla Oddziału okresem przejściowym w związku ze zmianami personalnymi. Z dniem 31 grudnia 1963 r. odszedł z Oddziału doc.dr K.Ślaski, a kierownictwo Oddziału przejął mgr J. Szajbel. Zmiany na stanowisku kierownika i zmniejszenie się personelu odbiły się na normalnym toku prac porządkowo-inwentaryzacyjnych. Mgr J.Szajbel obciążony dodatkowo pracami związanymi z kierownictwem Oddziału, mniej czasu mógł poświęcić na porządkowanie mat. archiwalnych. Drugi fakt, który zaciążył na pracy Oddziału, to wykończanie rozpraw doktorskich przez mgr Z.Wardęską i mgr J.Szajbla. Nie doszła też do skutku planowana przebudowa pomieszczeń Oddziału, która ze względu na ciągły dopływ akt staje się coraz bardziej pilną.

II. Z a s ó b i o p i e k a n a d n a r a s t a j ą c y m z a s o b e m. Zasób Oddziału zwiększył się o 3 spuścizny, w sumie ok. 12 mb. Są to: spuścizna J.Dobrowolskiego /botanika/, A.Peretiatkowicza /prawo/, A.Gałeckiego /chemia fizyczna/. Cennym nabytkiem dla Oddziału jest depozyt złożony przez prof.dra S.Helsztyńskiego, zawierający korespondencję oraz maszynopisy prac. Oddział jest w trakcie przejmowania tego depozytu z Biblioteki Powiatowej w Gostyniu.

Oddział przeprowadził 8 wizytacji placówek naukowych PAN w Poznaniu w zakresie prowadzenia i przechowywania akt. Wizytacje przeprowadził mgr J.Szajbel przy współudziale mgr R. Wojciechowskiej z Warszawy.

III. Prace porządkowo-archiwalne. J.Szajbel zakończył porządkowanie spuścizny S.Karwowskiego i sporządził inwentarz ciągły, następnie przy pomocy dr W. Brzeskiej, rozpoczął pracę nad porządkowaniem spuścizny B. Stelmachowskiej. Z.Wardęska opracowywała spuściznę L.Dobrzyńskiej-Rybickiej.Zakończono już prace porządkowe, pozostaje jeszcze inwentaryzacja i opracowanie wstępu. A.Marciniak zakończyła porządkowanie spuścizny W.Schramma. Prace nad inwentaryzacją zostały przerwane na skutek urlopu macierzyńskiego.

IV. Dział mikrofilmów prowadził mikrofilmowanie materiałów rękopiśmiennych ze zbiorów poznańskich według planu na rok 1964. Z wytypowanych materiałów zmikrofilmowano: z Biblioteki Kórnickiej PAN w Kórniku - Korespondencję Zygmunta Celichowskiego, materiały J.Albertrandiego, T.Czackiego, K. Kielasińskiego; z Biblioteki Uniwersyteckiej im. A.Mickiewicza w Poznaniu: materiały naukowe Ludwika Jagielskiego.

Oddział otrzymał z Dyrekcji APAN 100 szpul mikrofilmów do zbiorów własnych, które zostały zinwentaryzowane. Sprawami mikrofilmów zajmował się J.Szajbel.

V. Biblioteka podręczna w okresie sprawozdawczym powiększyła się o 82 tomy, w tym 49 czasopism i 33 książki zwarte. Biblioteka Oddziału liczy już 556 tomów w tym 202 tomy druków zwartych, a pozostałe to czasopisma. Biblioteka pozostawała pod opieką mgr Z.Wardęskiej.

VI. Udostępnianie i popularyzacja zasobu rozwijały się przez udostępnianie akt na miejscu i przez kwerendy. Z zasobu Oddziału korzystało 16 osób przy

58 odwiedzinach z tym, że z akt korzystały 4 osoby a pozostałe z biblioteki, z kartotek lub ogólnych informacji. Oddział załatwił 3 kwerendy, w tym jedną zagraniczną.

W "Biuletynie Archiwum PAN" nr 7 opublikowane zostały dwa inwentarze opracowane przez pracowników Oddziału: Z.Wardęską - Materiały Zygmunta Moczarskiego i J.Szajbla - Materiały Ludwika Skubiszewskiego. A.Marciniak opracowała inwentarz Materiałów Edwarda Schechtla, przewidziany do opublikowania w "Biuletynie" nr 8.

VII. Współpraca z innymi instytucjami naukowymi kształtowała się nadal bardzo pomyślnie. Poza istniejącą stałą współpracą z Biblioteką Kórnicką, Instytutem Zachodnim i Polskim Towarzystwem Historycznym nawiązano kontakty z bibliotekami naukowymi w Poznaniu i zacieśniono współpracę z Archiwum Państwowym w Poznaniu. Współpraca ta wyraża się w tym, że pracownicy Oddziału biorą udział w zebraniach naukowych i konferencjach organizowanych przez Archiwum Państwowe oraz przez Bibliotekę Kórnicką. Pomiędzy tymi instytucjami istnieje też wewnętrzne porozumienie, na mocy którego następuje wzajemne przekazywanie sobie ofert i kwerend stosownie do zakresu działania. W ramach porozumienia z Biblioteką Kórnicką, osoby korzystające ze zbiorów Archiwum PAN pracować mogą w pracowni ogólnej Biblioteki, gdzie za odpowiednim rewersem przekazuje się materiały rękopiśmienne i opiekę nad nimi sprawuje osoba dyżurująca. Podobne porozumienie istnieje też w zakresie korzystania z bibliotek podręcznych.

VIII. Prace indywidualne

Jan Szajbel

Kontynuował pracę nad rozprawą doktorską: Działalność kulturalna wychodźstwa polskiego w Niemczech w latach 1890-1914 pod

kierunkiem prof.dra Janusza Pajewskiego z Uniwersytetu im. A.Mickiewicza w Poznaniu /praca napisana w pierwszej redakcji/.

Po uzupełnieniach redakcyjnych i napisaniu wstępu edycyjnego oddał do druku tom zatytułowany "Śląsk" Dzieł Wszystkich Oskara Kolberga, przygotowany na zlecenie tejże redakcji.

J.Szajbel pracował społecznie jako sekretarz Rady Zakładowej ZNP przy placówkach PAN w Poznaniu i członek Okręgowej Komisji Nauki przy Zarządzie Okręgu ZNP w Poznaniu.

Zofia W a r d ę s k a

Zakończyła pisanie pracy doktorskiej: Poglądy na wychowanie fizyczne w Polsce w dobie Odrodzenia. Praca pisana pod kierunkiem doc.dra M.Chamcówny została złożona na Uniwersytecie im.B.Bieruta we Wrocławiu w czerwcu 1964 r.

Anna M a r c i n i a k

Oddała do druku artykuł pt.: Zarys dziejów ziemi człuchowskiej, na zlecenie redakcji "Biblioteki Słupskiej". Przystąpiła do przygotowywania pracy doktorskiej na temat roboczy: Kontakty naukowe /lub kulturalne/ polsko-francuskie w latach 1919-1939. Praca ta przygotowywana jest pod kierunkiem prof.dra Janusza Pajewskiego.

Pomimo wspomnianych wyżej trudności, związanych z okresem zmian personalnych w Oddziale, prace zaplanowane na rok 1964 w zasadzie zostały wykonane. Jedynie w pracach porządkowo-inwentaryzacyjnych są pewne zaległości, które wyniknęły z powodu prac własnych pracowników /prace doktorskie/ i urlopu macierzyńskiego mgr A.Marciniak.

x x x

W roku 1964 działalność Archiwum PAN, zgodna z wytycznymi planu,skoncentrowana była wokół porządkowania materiałów archiwalnych, głównie pochodzenia kancelaryjnego. W roku sprawozdawczym zakończono w zasadzie prace nad pierwszą warstwą akt,pochodzących z komórek organizacyjnych PAN z najwcześniejszego okresu ich działalności, przekazanych mniej więcej w komplecie do Archiwum. W wyniku tych prac i ich przedłużeniu przeprowadzono brakowanie materiałów nie podlegających przechowaniu, przeznaczając na przemiał stosunkowo pokaźne ilości makulatury oraz uzyskując pewne rezerwy przestrzeni magazynowej.

Drugim, równoległym nurtem pracy były zagadnienia wydawnicze. Najwięcej wysiłków pochłonęły prace nad "Przewodnikiem po zespołach i zbiorach Archiwum PAN", obok tego przygotowane zostały nr 7 i 8 "Biuletynu Archiwum PAN".

Utrzymywały się nadal i zintensyfikowały prace nad zasobem narastającym w placówkach PAN - chociaż nie przyniosły jeszcze ostatecznych rezultatów. W ramach przygotowań do opracowania zagadnienia prawidłowej archiwizacji materiałów naukowych powstających w toku działania placówek PAN, podjęto szerokie studia, dokonując m.in. szeregu przekładów wybranych pozycji z literatury fachowej w językach rosyjskim, niemieckim i czeskim.

Ogromny rozwój wykazała aktywność działu mikrofilmów, fotokopii i fotografii, w wyniku czego zbiory tego działu poważnie się rozrosły, uzyskując bardzo cenne uzupełnienia szczególnie w zakresie ikonografii. Dział ten włączył się równocześnie czynnie do przygotowania planowanej na rok 1965 wystawy, wykonując już część prac, przewidzianych na następny okres.

Poważnie rozwinęły się kontakty z bratnimi instytucjami archiwalnymi Akademii Nauk krajów obozu socjalistycznego, stwarza-

jąc dogodną podstawę wyjściową do przyszłej koordynacji niektórych zagadnień organizacyjnych i metodycznych.

W zakresie prac indywidualnych stwierdzić należy szeroki ich front, który zapowiada uzyskanie przez szereg pracowników wyższych stopni naukowych w okresach następnych. Ujemnie zaznacza się w dalszym ciągu pewna dyspersja tematyczna, jakkolwiek i na tym polu zaczyna przynosić wyniki planowa działalność, zmierzająca do zbliżenia tematyki prac indywidualnych do profilu działalności Archiwum.

Pewne zmiany w stanie zatrudnienia nie wpłynęły na poziom, choć osłabiły nieco tempo pracy placówki. W dalszym ciągu oceniać należy wysoce ujemnie sytuację wytworzoną na gruncie przydzielenia do Archiwum paru pracowników nie posiadających kwalifikacji ani zainteresowań zawodowych. Znaczny postęp zanotować natomiast należy w zakresie uregulowania spraw zatrudnienia. Rok 1964, który przyniósł pomyślne załatwienie postulatów większości, choć jeszcze niestety nie wszystkich, pracowników przeszeregowanych do grupy dyplomowanych pracowników dokumentacji naukowej, oceniać należy jako przełom w impasie, który ujemnie ciążył uprzednio nad sytuacją na tym odcinku.

W zakresie pomieszczeń nie zaszły żadne zmiany na lepsze, mimo podejmowanych w tym kierunku wysiłków. Przeciwnie, zarysowała się pod koniec roku tendencja do wyrugowania magazynów Archiwum z zajmowanego pomieszczenia, adaptowanego znacznym wysiłkiem i kosztem i przeniesienia ich do mniej odpowiednich lokali piwnicznych w Pałacu Staszica. Poprawa warunków lokalowych Oddziału w Krakowie odwleka się na czas bliżej nieoznaczony z powodu zapowiadanego remontu gmachu.

Spis treści

		str.
Z.Kolankowski:	Podstawowe zagadnienia współpracy Archiwów Akademii Nauk krajów socjalistycznych	3
Inwentarze archiwalne:		
A.Kamiński:	Materiały Tadeusza Mańkowskiego	13
O.Staroń:	Materiały Wiktora Ormickiego	55
A.Marciniak:	Materiały Edwarda Schechtla	79
Notatki bibliograficzne i omówienia		97
Sprawozdanie Archiwum PAN za rok 1964		103
	Oddział Archiwum PAN w Krakowie	117
	Oddział Archiwum PAN w Poznaniu	121

Inwentarze zespołów archiwalnych
ogłoszone w numerach 1 - 7 "Biuletynu Archiwum PAN"

Nr 1 /1959/

	str.
- Towarzystwo Naukowe Warszawskie 1907-1953 /H.Dymnicka/	21 - 77

Nr 3 /1960/

- Materiały Aleksego Bachulskiego /M.Flis/	33 - 39
- Materiały Stanisława Borowskiego /Z.K./	44 - 48
- Materiały Olgierda Górki /M.Wrzoskowa/	50 - 61
- Materiały Stanisława Kętrzyńskiego /S.Chankowski/	64 - 69
- Materiały Jerzego Manteuffla /S.Chankowski/	73 - 77
- Materiały Władysława Namysłowskiego /M.Wrzoskowa/	77 - 86
- Materiały Eugeniusza Przybyszewskiego /M.F./	86 - 89
- Materiały Haliny Salskiej /S.Chankowski/	89 - 93
- Materiały Adama Skałkowskiego /M.Wrzoskowa/	93 - 109

Nr 4 /1961/

- Materiały Wisławy Knapowskiej /H.Zubalowa/	30 - 72
- Materiały Artura Śliwińskiego /S.Chankowski/	72 - 126

Nr 5 /1962/

- Akta I Kongresu Nauki Polskiej /M.Wrzoskowa/	23 - 70

Nr 6 /1963/

- Akta Polskiego Towarzystwa Historycznego /H.Dymnicka - M.Wrzoskowa/	39 - 79
- Materiały Antoniego Wróblewskiego /J.Szajbel/	80 - 127

Nr 7 /1964/

- Materiały Janusza Iwaszkiewicza /S.Chankowski/	33 - 53
- Materiały Aleksandra Lednickiego /M.Wrzoskowa/	54 - 70
- Materiały Zygmunta Moczarskiego /Z.Wardęska/	71 - 93
- Materiały Ludwika Skubiszewskiego /J.Szajbel/	94 - 105